

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2008-2009

2 oktober 2008

ONTWERP VAN DECREET

betreffende de ondersteuning van de circuskunsten in Vlaanderen

INHOUD

	Blz.
Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet	13
Advies van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media	27
Advies van de Raad van State	33
Ontwerp van decreet	47
Bijlage bij de memorie van toelichting: Reguleringsimpactanalyse.....	57

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

1. Historisch en beleidsmatig kader voor een circusbeleid

“Men verwacht redding van hogerhand. Geen gemeentelijke toelating om voorstellingen te geven zonder strikte gehoorzaamheid aan de bestaande reglementen. (...) Maar geen enkele wet kan de klok terugdraaien of de smaak van de mensen veranderen (...) Toch heeft de maatschappij nu meer dan ooit behoefte aan een vleugje romantiek, aan mysterie, aan iets dat tegelijkertijd ouderwets en bekend is en dat toch een geur van avontuur oplevert. En als die laatste eilandjes van rondreizende poëzie moesten verdwijnen, dan zou iedereen het ongetwijfeld betreuren.”.

Dit schreef De Bruyn reeds in 1950 in ‘Mensen uit het circus’ waarin hij reflecteert over de grote crisis in de Vlaamse circuswereld. Vlaanderen telde in zijn glorie-dagen zo’n twintig rondreizende circuskaravanen, die telkens opnieuw in het hart van elk dorp de tenten optrokken en telkens opnieuw volle tenten trokken. Een circusdag was een hoogdag in het dorp, dikwijls inclusief kermis en andere festiviteiten. Sinds de jaren vijftig knaagde onder meer de opkomst van andere vrijetijdsbestedingen, waaronder de televisie, aan deze successen. De Muynck, Libo, Semay enzovoort: heel wat circussen waren ten dode opgeschreven. Slechts enkele slaagden erin om een sterke traditie levendig te houden.

Tot de jaren tachtig was de crisis in het circus een algemeen fenomeen in Europa: geen inhoudelijke vernieuwing, weinig publiek en zwakke economische resultaten. Rond 1980 kwamen er nieuwe artistieke impulsen. Er werd nieuw leven geblazen in het klassieke paardenwerk, er werd gewerkt met eigentijdse muziek. Het publiek kreeg prachtig gedecoreerde wagens en een persoonlijke ontvangst pakte hen op voorhand in. In de voorstellingen zag men een nieuw soort clowns, die van de straat of uit het theater geplukt leken, en op zich bekende nummers werden qua kostuum en muziek volledig gerestyled. Voorbeelden hier zijn circus Roncalli uit Duitsland, Cirque Plume uit Frankrijk en in 1984 ontstond ook het Cirque du Soleil vanuit een groep straatartiesten. Cirque du Soleil ontwikkelde frisse, theatrale producties, met jonge mensen maar zonder dieren.

De internationale vernieuwing zorgde voor een sterke positie van verschillende grote klassieke circussen over heel Europa en ruimer. Zo heeft Zwitserland een twintigtal circussen. Ook in Duitsland, Scandinavië en Nederland is de situatie vrij analoog en trekken er grootse circussen met duizenden zitplaatsen, honderden vrachtwagens en honderden personeelsleden succesvol rond. In Frankrijk zijn er, naast het klassieke circus, erg veel kleine compagnies die allerlei vormen van theatraal circus brengen.

In Vlaanderen zijn er zowel de rondtrekkende traditionele nomadische circussen, vele kleine compagnies die nieuwere vormen van circustheater brengen, allerlei straattheatergezelschappen die circuskunsten centraal stellen, net zoals de typische circusateliers voor kinderen en jongeren in het amateurcircuit.

Een circusbeleid krijgt in Vlaanderen pas voorzichtig vorm vanaf eind jaren ’70. Vanaf dan waren er contacten tussen de administratie Cultuur en vertegenwoordigers van de circuswereld. Na onderhandelingen met toenmalig minister van Cultuur Rika De Backer worden in 1978 de Vlaamse circussen opgenomen in de lijst van culturele manifestaties van het ministerie van de Nederlandse Cultuur. Zo was er ook de oprichting van een actiegroep S.O.S.-Circus begin jaren tachtig, van de vzw Nationaal Circus van Vlaanderen eind jaren tachtig en het ondernemen van enkele specifieke ondersteuning voor nomadische circussen in de jaren negentig. De doelstelling van opeenvolgende cultuurministers was om aan te sturen op een circusvriendelijk klimaat, het in beeld brengen van circus als een vorm van volkscultuur, het tegengaan van buitenlandse piratencircussen en het bevorderen van de samenwerking. In 1998, onder het cultuurministerschap van Luc Martens, kreeg Circus Ronaldo de titel ‘Cultureel Ambassadeur van Vlaanderen’. Ondanks deze inspanningen kwam het nog niet tot een systematische ondersteuning van circuskunsten in Vlaanderen.

In 2002 sloot de Vlaamse Regering een afsprakennota met zeven circussen en ging men van start met een verhoogde ondersteuning en een promotiecampagne om de bestaande Vlaamse, nomadische circussen extra kansen te geven. De Nederlandse Volkskrant sprak toen nog over “een in Europa zelden gezien gebaar” in een artikel op 22 april van dat jaar, met als ondertitel “Uniek in Europa: het regionale circus is in Vlaanderen uitgegroeid tot cultureel erfgoed”.

Deze inspanningen hebben zonder twijfel bijgedragen tot bijkomende kansen voor de nomadische circussen om zich bij te schaven, maar de traditionele circuswereld blijft doorgaans met problemen kampen. De

oorzaken hiervoor zijn divers. Niet alleen de toenevende concurrentie in de vrijetijdssector, maar ook de verscherpte concurrentie binnen de eigen beroepsgroep zorgen er voor dat de meeste uitbaters van de rondtrekkende familiecircussen het financieel moeilijk hebben. De blijvende moeilijkheden verbeelden meteen ook een overgeorganiseerde en -gereguleerde samenleving waarin voor het soort anarchisme van een aantal circusuitbaters helaas steeds minder plaats is. Ook een versterkte aandacht voor het dierenwelzijn, leidde op 9 juli 2002 tot een resolutie in het Vlaams Parlement – resolutie van de heren Eloi Glorieux, Marino Keulen en Peter De Ridder en mevrouw Margriet Hermans betreffende de bevordering van het dierenwelzijn in de door de Vlaamse overheid gesubsidieerde circussen – waarin werd aangestuurd om circussen die aanspraak wilden maken op subsidies, te verplichten niet langer wilde dieren te gebruiken. Een overgangperiode van vijf jaar werd in het vooruitzicht gesteld, waarbij de situatie in de eerste twee jaar onveranderd kon blijven, vanaf het derde jaar de tussenkomsten voor circussen die met wilde dieren bleven werken, gehalveerd zouden worden en uiteindelijk in het vijfde jaar zouden worden stopgezet. Deze resolutie werd door de Vlaamse Regering ook in de praktijk omgezet, met 2007 als finaal startpunt van een wildedierenvrij Vlaams circusbeleid. Deze scherpere context zorgde alleszins niet voor een steviger imago van het Vlaams, rondreizend, circus. Heel wat steden en gemeenten banden de circussen van hun grondgebied, of minstens uit het centrum. Dit had in belangrijke mate te maken met de slechte ervaringen met de zogenaamde piratencircussen uit het buitenland.

En toch is circus vandaag ‘hipper’ dan ooit. Circusateliers, circusclubs en circusinitiaties tijdens, bijvoorbeeld, sportkampen schieten als paddenstoelen uit de grond. Het grote enthousiasme op allerlei publieksevenementen heeft op zijn beurt invloed op de grotere instroom bij de duizenden recreatieve circusbeoefenaars.

In steeds meer steden en gemeenten worden steeds kwaliteitsvollere circuskunsten geprogrammeerd tijdens evenementen en festivals. Daarenboven ontstaat er in Vlaanderen en Brussel een circuit van uitmuntende festivals met een sterk accent op circuskunsten. Stilaan zien we ook de deuren van schouwburgen en cultuurcentra voor circuskunsten meer opengaan.

Sommige circusfamilies hebben nieuwe of bijkomende artistieke accenten gelegd (Ronaldo, Picolini) of bijkomende wegen bewandeld om het publiek te verbreden (Rose-Marie Malter enzovoort).

Bijkomende opleidingsmogelijkheden in Nederland voor professionele artiesten zouden ook voor Vlaanderen meer doorstromingskansen kunnen betekenen. Naast ESAC (Ecole Supérieure des Arts du Cirque) in Brussel zijn er de twee erkende hogescholen in Rotterdam ‘Codarts’ en Tilburg ‘Fontys’ ... niet ver van huis dus. Circusdocenten worden opgeleid binnen het eigen circuit met de vorming ‘Begeleider in de circuskunsten’ maar kunnen ook terecht in de voltijdse opleiding van de Circusschool van Brussel. De Katholieke Hogeschool Limburg startte recent met een Circus Theater Academie: een voorbereiding tot circus-theater-agoog, circus-theater-docent of circus-theater-kunstenaar, waarmee meteen ook de meer sociale dimensie wordt geprofessionaliseerd.

En zo ontstond de jongste jaren in Vlaanderen een nieuwe, ook professionele, circusgeneratie, met spektakels die een zoektocht en kruisbestuiving zijn van allerlei podium- en andere kunsten, zoals theater, dans, hedendaagse muziek, multimedia enzovoort. Prikkelende en kwalitatief sterke ‘cross-overs’ die zorgen voor een bijkomend elan in het kunstenlandschap. Sommige onder hen, zoals Circus Plusminus, Hendrik & Co, Circus Marcel, bouwen een eigen nomadisch verhaal uit. Anderen, zoals Cirq’ulation Locale, ontmoeten we veeleer in het circuit van het straattheater, in cultuurcentra enzovoort. Een aantal van hen, zoals Dirque en Fien en Ronaldo, trekt de wereld rond met hun voorstellingen.

Vandaag vinden een aantal uitdagingen en opportuniteiten elkaar om vanuit een geactualiseerd circusbeleid vorm te geven aan een decreet.

2. Situering van dit decreet binnen een geactualiseerd circusbeleid

Het geactualiseerd circusbeleid bleek in 2006 de noodzakelijke hefboom te zijn om bovenstaande evoluties te versnellen, te versterken of in gang te steken. In een actieplan werden de ambities van 2002 opnieuw bevestigd, maar voortaan mee ingebed in een bredere, toekomstgerichte en sterk groeiende circuscontext. De noodzakelijke bouwstenen voor een gefundeerd circuslandschap worden opgestapeld en – vooral – de verbindingen worden gelegd. Het streefdoel is duidelijk, want op termijn moet de Vlaamse Gemeenschap opnieuw een internationale voortrekker worden van een aantal internationale circustendensen.

“Circus is een soort spiegel waarin de cultuur weerpiegeld wordt, samengebald wordt en tegelijkertijd overstegen wordt; misschien lijkt het circus buiten de

cultuur te staan, enkel en alleen omdat het zich in het centrum ervan bevindt”.

Dit is een citaat uit *Circus and Culture* van Paul Bouissac, die eerst artiest en directeur van een rondreizend circus was en daarna universitair hoogleraar semiotiek werd.

Circus is voortaan een volwaardige actor in het cultuurbeleid en maakt deel uit van het uitgangspunt dat het overheidsbeleid een zo divers mogelijk aanbod voor een zo divers mogelijk publiek moet verzekeren. Een divers circusbeleid verbeeldt heel wat culturele bevoegdheden en verbindt deze met elkaar. Het Vlaamse circus heeft een belangrijke erfgoedcomponent, sluit ook mee aan bij amateurkunsten en volkscultuur, maar heeft tegelijk invloed op een sport-voor-allenbeleid en een sterk evoluerend kunstenlandschap, in de breedte en in de diepte. Uiteraard heeft het circus ook belangrijke connecties met het jeugdbeleid. Het circusbeleid is een prototype voor een transversaal participatiebeleid. Om deze transversale eigenschappen zo effectief mogelijk uit te spelen én zo een maximaal geïntegreerde ondersteuning te bieden voor dit landschap in volle ontwikkeling, is dan ook gekozen om het circusbeleid in een apart decreet te verankeren. De circuskunsten vormen een weliswaar duidelijk herkenbaar maar toch kwetsbaar en heel specifiek onderdeel van diverse sectoren in het Vlaamse – en dus breed gedefinieerde – cultuurbeleid en -landschap. Deze kwetsbaarheid heeft te maken met de meest wezenlijke kenmerken van de circuskunsten, namelijk de linken met zoveel andere subsectoren uit het beleid: de kunsten (zowel via het Kunstendecreet als het decreet Amateurkunsten), het vormingswerk (sociaal-cultureel en jeugdwerk), het sport-voor-allen- maar evenzo het topsportbeleid en uiteraard, vanuit de historische en streekgebonden context ook het erfgoed. Door het creëren van een apart wettelijk kader krijgen de circuskunsten, in hun veelkantige identiteit, toch een eigen plaats. Vanuit een offensieve argumentatie kan men stellen dat ze daardoor nieuwe en noodzakelijke kansen op verdere ontwikkeling, verdieping en vernieuwing krijgen. Kortom, dit decreet vormt een belangrijk emancipatiemoment en -instrument voor de circuskunsten. Met een defensieve bril bekeken geeft dit decreet rust en veiligheid, bescherming tegen verdere ongewenste identiteitsverwarring en worden er ook, via definiëring, grenzen gesteld. Tegelijk komt dit decreet er in de volle ontwikkelingsfase van de circuskunsten in Vlaanderen en is het een bewuste keuze voor gerichte ondersteuning. Op termijn kan dit leiden tot eventu-

ele structurele subsidiëring, al dan niet via dit Circusdecreet.

Dit decreet is dus een heel expliciete emanatie van de wens om de circuskunsten van en in Vlaanderen sterke kansen te bieden om een eigen – weliswaar dynamische – identiteit op te bouwen.

Het geactualiseerd circusbeleid wil bijdragen tot een positief circusklimaat in Vlaanderen en kansen bieden aan nieuwe en reeds ervaren circusartiesten om zich verder te professionaliseren en om te creëren. Op het professionele niveau moet het mogelijk zijn dat goede gezelschappen en producties de nodige ondersteuning krijgen om aan een duurzaam perspectief te kunnen werken. Daarnaast streeft het beleid naar een uitbreiding van het netwerk aan ateliers en workshops waar kinderen, jongeren en volwassenen op vrijwillige basis aan kunnen deelnemen.

De jonge Vlaamse circusartiesten die een professionele carrière wensen uit te bouwen, krijgen kansen door via een beurssysteem binnen- en buitenlandse opleidings- en/of stage-ervaringen op te doen.

Ook de nomadische circussen krijgen verder kansen in een zakelijke en artistieke transformatie, met het oog op een stabielere toekomst. Deze ondersteuning moet resulteren in een prominent Vlaams circuslandschap dat toegankelijk is voor een breed publiek, de internationale toets kan doorstaan en waarin een doorstroom van nieuw talent mogelijk is.

Een gunstiger circusklimaat moet het mogelijk maken om internationale circussen opnieuw naar Vlaanderen te halen. Maar ook Vlaamse circusgezelschappen moeten meer kansen krijgen om in het buitenland te spelen.

In 2007 werd de ondersteuning van het Vlaams circuslandschap, via een tijdelijk reglement, al opengetrokken naar de verschillende circuskunsten. Vanaf 2009 wil dit decreet hier verdere verankering en duurzaamheid aan geven.

3. Doelstellingen van het Circusdecreet

Dit Circusdecreet is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

Algemeen beoogt het Circusdecreet een optimale ontwikkeling van de circuskunsten (-kunstenaars,

-producties) in Vlaanderen. Daarbij worden onder andere de volgende effecten beoogd:

- het bieden van optimale kansen aan het brede veld van de circuskunsten door het ondersteunen van de creatie, de spreiding, de professionalisering en de promotie ervan;
- het ondersteunen, stimuleren en promoten van een divers en goed gespreid aanbod van circuskunsten in Vlaanderen, met uiteenlopende vormen van laagdrempelige circusactiviteiten én Vlaamse circuskunstenaars en -producties van een hoge kwaliteit die daardoor een geprofileerde relevantie verwerven in een lokale en internationale context. Zowel het klassieke circus als de nieuwe circusvormen krijgen hierin een volwaardige plaats, ongeacht of het gaat over liefhebbers of beroepsmatige beoefenaars van de circuskunsten;
- het op Vlaams niveau – maar met oog voor de internationale context – ontwikkelen en duurzaam toepassen van een geïntegreerde beleidsvoering, waarin specifieke, concrete en op kwaliteit gerichte maatregelen voor de productie en creatie, de spreiding, de ondersteuning, de promotie en de opleidingen/bijscholingen van en voor de circuskunsten, met hierbij duidelijke aanknopingspunten naar de ruimere context van het cultuur-, jeugd- en sportbeleid.

4. Structuur van het Circusdecreet

Hoofdstuk I	Algemene bepalingen	
Hoofdstuk II	Subsidiëring van de creatie van circuskunstproducties	
Hoofdstuk III	Subsidiëring van de spreiding van circuskunstproducties	
	Afdeling I	Gemeenschappelijke bepalingen
	Afdeling II	Subsidiëring van nomadische tournees in Vlaanderen
	Afdeling III	Subsidiëring van festivals voor circuskunstproducties
	Afdeling IV	Subsidiëring van de internationale spreiding van een Vlaamse circuskunstproductie
Hoofdstuk IV	Subsidiëring van bijscholingen en opleidingen voor circuskunstenaars	
	Afdeling I	Beurzen voor internationale bijscholingen of voortgezette opleidingen van circuskunstenaars
	Afdeling II	Subsidiëring van deelname aan opleidingen tot docent in de circuskunsten
Hoofdstuk V	Ondersteuning en promotie van de circuskunsten	
	Afdeling I	ondersteuning van een circuscentrum
	Afdeling II	Promotie van circuskunsten
Hoofdstuk VI	Overgangsbepalingen	
Hoofdstuk VII	Overige bepalingen	
Hoofdstuk VIII	Slotbepalingen	

Onderdelen van deze structuur kunnen als volgt worden omschreven:

4.1 Subsidiering van de creatie van circuskunstproducties

In 2007 en 2008 werd via een reglement van start gegaan met de ondersteuning van de ontwikkeling van een aantal (semi-)professionele producties. Vanuit deze ervaringen wordt in dit decreet een kader gecreëerd van waaruit de ontwikkeling van producties verder kansen kan krijgen. Op die manier kunnen zowel projecten van nieuwe kernen als van zogenaamde traditionele circussen extra kansen krijgen om op een kwaliteitsvolle manier tot stand te komen.

4.2 Subsidiering van de spreiding van circuskunstproducties

Het decreet wil blijvend investeren in de spreiding (in binnen- en buitenland) en presentatie van de diverse circusvormen. Zo kunnen festivals die op een kwaliteitsvolle manier de programmatie van circuskunsten centraal stellen, ondersteund worden. Het gaat hier om festivals die zowel in Vlaanderen als internationaal een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan het versterken van een positief Vlaams circusklimaat. Circussen die met eigen infrastructuur (tent, caravans enzovoort) rondtrekken en dit met een eigen programma, kunnen voor hun tournee door Vlaanderen een tussenkomst krijgen. Op die manier wil het decreet een blijvende steun bieden aan het nomadische karakter van een deel van het circuslandschap. Tot slot kan vanuit dit decreet een ondersteuning worden bekomen voor de presentatie van circusprogramma's op buitenlandse evenementen en festivals met een grote internationale uitstraling.

4.3 Subsidiering van bijscholingen en opleidingen voor circuskunstenaars

In dit onderdeel van het Circusdecreet wordt het accent op vorming en opleiding gelegd. Om ook in de toekomst de ambities te kunnen blijven waarmaken, is het belangrijk om al van bij de start van het geactualiseerde circusbeleid te investeren in kwaliteitsvolle opleidingskansen. Het circustalent uit Vlaanderen moet alle kansen krijgen om in binnen- en buitenland bijscholingen en stages te volgen. Zo wordt jaarlijks ruimte vrijgemaakt om beloftevolle circustalenten

naar degelijke opleidingen in het buitenland te kunnen uitsenden. Met dit onderdeel wordt een bredere basis gelegd voor een kwaliteitsvolle onderbouw van het circuslandschap in Vlaanderen.

4.4 De verankering van een Vlaams circuscentrum

Een Vlaams Centrum voor Circuskunsten moet de ambitie dragen om nieuwe talenten meer kansen te bieden en een aanspreekpunt te zijn voor circusinitiatieven. In en vanuit het circuscentrum moeten nieuwe producties en artistieke kruisbestuivingen tot stand komen. Dit centrum heeft tegelijk de opdracht om te verzekeren dat de circusgeschiedenis en -kennis bewaard en ontsloten kan blijven. Het circuscentrum wil er tegelijk voor zorgen dat de stem van de circusfamilies blijft doorklinken in het circusbeleid. Een belangrijke opdracht is voorts om meer zichtbaarheid te geven aan het diverse circuslandschap en daardoor tegelijk het circusimago in Vlaanderen en vanuit Vlaanderen meer kleur te geven.

4.5 Ondersteuning van de promotie van circuskunsten

Met het circuscentrum als draaischijf van een tastbaar circusbeleid en via de ondersteuning van productie en spreiding, wordt de voedingsbodem gelegd voor een sterker uitgebouwd en divers circuslandschap in Vlaanderen. In het licht van een geïntegreerde beleidsvoering is het echter ook belangrijk om te blijven investeren in initiatieven die een wezenlijke bijdrage leveren aan een positief circusimago. Dit is immers inherent verbonden aan de groeikansen van het circuslandschap. Daarom voorziet dit decreet in de jaarlijkse ondersteuning van maximaal twee grote promotie-activiteiten.

5. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel verwijst naar de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap.

Artikel 2

Dit artikel omschrijft een aantal begrippen, die verder in het decreet worden gebruikt.

Artikel 3

Dit artikel formuleert de doelstelling van het decreet en de subsidievormen die daartoe worden ingezet.

Artikel 4

Dit artikel maakt duidelijk dat hoofdstuk II van het decreet betrekking heeft op subsidies voor de creatie van een circuskunstproductie.

Artikel 5

In dit artikel wordt bepaald wie een subsidieaanvraag kan indienen voor de creatie van een circuskunstproductie. Er wordt een onderscheid gemaakt volgens de hoogte van het gevraagde subsidiebedrag. Indien dit minder dan 5000 euro bedraagt, kunnen ook natuurlijke personen een aanvraag indienen. Voor subsidies die dit bedrag overschrijden, moet de aanvrager over rechtspersoonlijkheid beschikken.

In dit artikel worden bovendien de criteria bepaald waaraan de circuskunstproducties dienen te voldoen. Deze criteria hebben zowel betrekking op de inhoudelijke kwaliteit van de productie als op de praktische haalbaarheid. Ook de kwaliteit van vorige producties kan worden meegenomen in de beoordeling.

Aangezien dit decreet als doel heeft om de circuskunsten als geheel te stimuleren en kansen te bieden op verdere ontwikkeling en ontplooiing, wordt ook de betrokkenheid van de indieners bij de Vlaamse circuskunsten en hun netwerkactiviteiten als criterium gesteld. Hiermee wil de Vlaamse overheid kruisbestuiving tussen de verschillende gezelschappen en artiesten bevorderen.

Eveneens vanuit die bekommernis en om de productie alle kansen te bieden op spreiding, wordt aan een gesubsidieerd initiatief opgelegd om de circuskunstproductie voor te stellen op een publieksgericht moment van het Vlaams Centrum voor Circuskunsten.

Via het derde lid wordt de Vlaamse Regering gemachtigd om onder meer nadere regels te bepalen voor het indienen van de subsidieaanvragen, de beoordeling en de evaluatie. Deze nadere regels zijn van procedurele aard en hebben niet de bedoeling om bijkomende subsidievoorwaarden of beoordelingscriteria te bepalen.

Artikel 6

In dit artikel worden de verschillende subsidiemogelijkheden voor de spreiding van circuskunstproducties opgesomd. Enkel rechtspersonen met maatschappelijke zetel in het Nederlandse taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad komen in aanmerking.

Artikel 7

In dit artikel wordt bepaald dat subsidies voor de spreiding van circusproducties niet gecombineerd kunnen worden met subsidies in het kader van hoofdstuk VI van het Participatiedecreet. In dat hoofdstuk wordt namelijk ook de spreiding van culturele manifestaties ondersteund door verenigingen die een voorstelling boeken uit een geselecteerd aanbod ('den Boek') een deel van de uitkoopsom terug te betalen. Het spreekt voor zich dat dit ook ten goede komt aan het gezelschap of de artiest die in dat aanbod is opgenomen. Daarom wordt er voor geopteerd om circusproducties die zijn opgenomen in dit aanbod, uit te sluiten van specifieke subsidies voor spreiding in dit decreet. Deze uitsluiting heeft geen repercussies voor andere mogelijke subsidiekanalen, die geen dubbele subsidiëring omvatten, via bestaande decreten.

Artikel 8

Via dit artikel wordt de Vlaamse Regering gemachtigd om onder meer nadere regels te bepalen voor het indienen van de subsidieaanvragen, de beoordeling en de evaluatie. Deze nadere regels zijn van procedurele aard en hebben niet de bedoeling om bijkomende subsidievoorwaarden of beoordelingscriteria te bepalen.

Artikel 9

In dit artikel worden de criteria bepaald waaraan een nomadische tournee van een circuskunstproductie dient te voldoen. Deze criteria hebben zowel betrekking op de inhoudelijke kwaliteit van de productie als op de praktische haalbaarheid. Ook de kwaliteit van vorige producties kan worden meegenomen in de beoordeling.

Aangezien dit decreet als doel heeft om de circuskunsten als geheel te stimuleren en kansen te bieden op

verdere ontwikkeling en ontplooiing, wordt ook de betrokkenheid van de indieners bij de Vlaamse circuskunsten en hun netwerkactiviteiten als criterium gesteld. Hiermee wil de Vlaamse overheid kruisbestuiving tussen de verschillende gezelschappen en artiesten bevorderen.

Artikel 10

In dit artikel worden de criteria bepaald waaraan een festival dient te voldoen. Deze criteria hebben zowel betrekking op de inhoudelijke kwaliteit van het festival als op de praktische haalbaarheid, het potentiële bereik en de uitstraling van het festival.

Aangezien dit decreet als doel heeft om de circuskunsten als geheel te stimuleren en kansen te bieden op verdere ontwikkeling en ontplooiing, wordt ook de betrokkenheid van de indieners bij de Vlaamse circuskunsten en hun netwerkactiviteiten als criterium gesteld. Hiermee wil de Vlaamse overheid kruisbestuiving tussen de verschillende gezelschappen en artiesten bevorderen.

Artikel 11

In dit artikel worden de criteria bepaald waaraan de internationale spreiding van een Vlaamse circus-kunstproductie dient te voldoen. Deze criteria hebben zowel betrekking op de inhoudelijke kwaliteit van de productie als op de praktische haalbaarheid, het potentiële bereik en de internationale impact.

Aangezien dit decreet als doel heeft om de circuskunsten als geheel te stimuleren en kansen te bieden op verdere ontwikkeling en ontplooiing, wordt ook de betrokkenheid van de indieners bij de Vlaamse circuskunsten en hun netwerkactiviteiten als criterium gesteld. Hiermee wil de Vlaamse overheid kruisbestuiving tussen de verschillende gezelschappen en artiesten bevorderen.

Artikel 12

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 13

Om in de toekomst de ambities op het vlak van circuskunsten te kunnen blijven waarmaken, is het

belangrijk om te investeren in kwaliteitsvolle opleidingskansen. Dit artikel maakt het mogelijk om beloftevolle circustalenten die een bijkomende opleiding willen volgen, te ondersteunen. Eveneens worden in dit artikel de criteria opgesomd waarop de aanvraag voor een beurs voor een internationale bijscholing of een voortgezette opleiding worden beoordeeld.

Artikel 14

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 15

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 16

Dit artikel maakt het mogelijk om de helft van het inschrijvingsgeld voor opleidingen tot docenten in de circuskunsten terug te betalen.

Artikel 17

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 18

De Vlaamse Regering heeft de bedoeling om deze taak uit te besteden aan slechts één vereniging. Ze beoogt hiermee een vereniging die werkt op een voldoende grote schaal en wil een versnippering van de middelen vermijden. De huidige praktijk maakt duidelijk dat één vereniging in staat is om de opdrachten uit dit artikel op zich te nemen.

Artikel 19

Dit artikel bepaalt de opdrachten van een Vlaams Centrum voor Circuskunsten. Een Vlaams Centrum voor Circuskunsten moet de ambitie hebben om nieuwe talenten meer kansen te bieden en een aanspreekpunt te zijn voor circusinitiatieven. In en vanuit een circuscentrum moeten nieuwe producties en artistieke kruisbestuivingen tot stand komen. Het heeft tegelijk de opdracht om te verzekeren dat de circusgeschiedenis en -kennis bewaard en ontslo-

ten kan blijven en dat de stem van de circusfamilies blijft doorklinken in het circusbeleid. Een belangrijke opdracht is voorts om meer zichtbaarheid te geven aan het diverse circuslandschap en daardoor tegelijk het circusimago in Vlaanderen en vanuit Vlaanderen meer kleur te geven. Ook de ondersteuning van de circusateliers is een basisopdracht.

Artikel 20

Via het tweede lid van dit artikel wordt de Vlaamse Regering gemachtigd om onder meer nadere regels te bepalen voor het indienen van de subsidieaanvragen, de beoordeling en de evaluatie. Deze nadere regels zijn van procedurele aard en hebben niet de bedoeling om bijkomende subsidievoorwaarden of beoordelingscriteria te bepalen.

Artikel 21

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 22

Om de groeikansen van het circuslandschap te waarborgen, is het belangrijk om te blijven investeren in initiatieven die een wezenlijke bijdrage leveren aan een positief circusimago. Daarom voorziet dit artikel in de jaarlijkse ondersteuning van maximaal twee grote promotieactiviteiten. Via het vierde lid van dit artikel wordt de Vlaamse Regering gemachtigd om onder meer nadere regels te bepalen voor het indienen van de subsidieaanvragen, de beoordeling en de evaluatie. Deze nadere regels zijn van procedurele aard en hebben niet de bedoeling om bijkomende subsidievoorwaarden of beoordelingscriteria te bepalen.

Artikel 23

Dit artikel geeft de kans aan de festivals die op basis van het Kunstendecreet een ontvankelijke aanvraag deden voor hun meerjarige werking vanaf 2010, om te vragen een beslissing te nemen op basis van artikel 10 van dit decreet. Dit dient binnen de veertien dagen na de goedkeuring van dit decreet te gebeuren. Dit kan worden verantwoord aangezien de betrokken festivals – het zijn enkel zij die een ontvankelijke aan-

vraag deden – bij de administratie gekend zijn op het moment van de goedkeuring van dit decreet.

Artikel 24

Dit artikel laat toe om bij wijze van overgang, op basis van dit decreet een overeenkomst af te sluiten met het circuscentrum dat in 2008 reeds door de Vlaamse Regering als dusdanig wordt gesubsidieerd en dit voor een periode tot en met 2013. Op die manier wordt continuïteit verzekerd voor de eerste jaren van de opbouw van een pril en kwetsbaar circuslandschap. Een belangrijk deel van deze werking is mede opgebouwd vanuit de organisatie CircusVlo die tot en met 2006 via het decreet op de amateurkunsten projectmatig werd gesubsidieerd. Voor de aanvang van de nieuwe beleidsperiode in het kader van dit Amateurkunstendecreet – in 2007 – heeft de wetgever gewild om deze organisatie niet binnen het net genoemde decreet te erkennen als een volwaardige organisatie voor de circuskunsten, maar naar voren te schuiven als één van de dragende pilaren van het op te richten circuscentrum. In de geest van deze verschuiving, is het eveneens aangewezen om een redelijke maar voldoende termijn te voorzien waarbinnen de eerste beheersovereenkomst op basis van dit decreet kan worden uitgewerkt.

Artikel 25

Met wilde dieren worden die dieren bedoeld die opgenomen zijn in lijst B volgens het koninklijk besluit van 2 september 2005 betreffende het welzijn van dieren gebruikt in circussen en rondreizende tentoonstellingen.

Artikel 26

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 27

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 28

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 29

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 30

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 31

Dit artikel behoeft geen commentaar.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

*De Vlaamse minister van Cultuur, Jeugd,
Sport en Brussel,*

Bert ANCIAUX

VOORONTWERP VAN DECREET

VOORONTWERP VAN DECREET

betreffende de ondersteuning van de circuskunsten in Vlaanderen

DE VLAAMSE REGERING

Op voorstel van de Vlaamse minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

HOOFDSTUK I

Algemene bepalingen

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Artikel 2

In dit decreet wordt verstaan onder:

- 1° circuskunst: kunstuiting waarbij hoofdzakelijk de (lucht)acrobatie, evenwichtskunsten, jonglerie, clownerie, goochelen, dressuur of circustheater wordt beoefend;
- 2° circuskunstproductie: een publiekgericht aanbod waarbij de beoefening van de circuskunst centraal staat;
- 3° circuskunstenaar: de beoefenaar van de circuskunsten;
- 4° Vlaamse circuskunstproductie: een circuskunstproductie die wordt gespreid door Nederlandstalige rechtspersonen met maatschappelijke zetel in het Nederlandse taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad;
- 5° een nomadische tournee: een gepland programma van maximaal 24 maanden, waarbij een circuskunstproductie zich verplaatst met een mobiele accommodatie en daarbij een reeks verschillende speelplekken in het Nederlandse taalgebied en het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad bedient;
- 6° administratie: de administratieve entiteit binnen de Vlaamse administratie die bevoegd is voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk.

Artikel 3

Dit decreet heeft als doel om de circuskunsten in Vlaanderen te stimuleren, te ondersteunen en steeds opnieuw kansen op verdere ontwikkeling, ontplooiing en groei te bieden en daardoor de omvang en kwaliteit van het aanbod van circuskunstproducties te vergroten, te verbreden en te verdiepen zodat er meer mensen en ook een diverser publiek kunnen worden bereikt.

Hiertoe voorziet het decreet binnen de begroting en onder de bij dit decreet bepaalde voorwaarden in de volgende beleidsvoering:

- 1° de subsidiëring van de creatie van Vlaamse circuskunstproducties;
- 2° de subsidiëring van de spreiding van Vlaamse circuskunstproducties via een nomadische spreiding, festivals en de aanwezigheid op internationale fora waar de circuskunstproducties centraal staan;
- 3° de subsidiëring van de opleiding en vorming van circuskunstenaars;
- 4° de subsidiëring van een circuscentrum en subsidies voor de promotie van de circuskunsten.

HOOFDSTUK II

Subsidiëring van de creatie van circuskunstproducties

Artikel 4

De Vlaamse Gemeenschap subsidieert de creatie van kwaliteitsvolle circuskunstproducties die zich richten op een breed en divers publiek.

Artikel 5

Om in aanmerking te komen voor subsidiëring moet de subsidieaanvraag voor een circuskunstproductie ingediend worden door een Nederlandstalige rechtspersoon met maatschappelijke zetel in het Nederlandse taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad. Als het gevraagde subsidiebedrag maximaal vijfduizend euro bedraagt, kunnen ook natuurlijke Nederlandstalige personen met domicilie in het Nederlandse taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad een aanvraag indienen.

Daarnaast wordt een voor subsidie ingediende circuskunstproductie getoetst aan de mate waarin en de wijze waarop ze tegemoet komt aan de volgende kwaliteitscriteria:

- 1° de artistieke waarde waarop de circuskunst in de productie is opgenomen en bijdraagt aan zowel de verdere ontwikkeling en vernieuwing, als aan een breder en meer divers publieksbereik ervan;
- 2° de haalbaarheid en consistentie van de subsidieaanvraag, waarin de financiering, timing, praktische en artistieke organisatie, maar ook de vooruitzichten op spreiding van het ingediende project zijn opgenomen;
- 3° de kwaliteit van eventuele vorige producties;
- 4° de betrokkenheid van de indieners bij de Vlaamse circuskunsten en hun plaats en bijdrage als actief netwerker.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor het indienen van de subsidieaanvragen, alsook de beoordeling en de evaluatie van de circuskunstproducties, de beoordelingscommissie, de toekenning en de uitbetaling van de subsidie en het toezicht op de naleving van de subsidiëringsvoorwaarden.

Een gesubsidieerde circuskunstproductie stelt zich zonder extra vergoeding beschikbaar voor een publieksgericht moment, georganiseerd door het circuscentrum, vermeld in artikel 19, tweede lid, 4°. De Vlaamse Regering kan daarvoor de nadere voorwaarden bepalen.

HOOFDSTUK III

Subsidiëring van de spreiding van circuskunstproducties

AFDELING I

Gemeenschappelijke bepalingen

Artikel 6

De Vlaamse Gemeenschap draagt bij tot een optimale spreiding van circuskunstproducties door de subsidiëring van:

- 1° nomadische tournees in het Nederlandse taalgebied en het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad;
- 2° festivals in het Nederlandse taalgebied en het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad waarvan het programma in hoofdzaak bestaat uit circuskunstproducties;
- 3° de internationale spreiding van een Vlaamse circuskunstproductie.

Voor subsidies voor de spreiding van circuskunstproducties komen alleen Nederlandstalige rechtspersonen met maatschappelijke zetel in het Nederlandse taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, in aanmerking.

Artikel 7

Subsidies in het kader van dit hoofdstuk kunnen niet worden gecombineerd met subsidies in het kader van hoofdstuk VI van het decreet van 18 januari 2008 houdende flankerende en stimulerende maatregelen ter bevordering van de participatie in cultuur, jeugdwerk en sport.

Artikel 8

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor het indienen van de subsidieaanvragen, alsook de beoordeling en de evaluatie ervan, de beoordelingscommissie, de toekenning en de uitbetaling van de subsidie en het toezicht op de naleving van de subsidiëringsvoorwaarden, vermeld in dit hoofdstuk.

AFDELING II

Subsidiëring van nomadische tournees in Vlaanderen

Artikel 9

De Vlaamse Gemeenschap kan een nomadische tournee van een circuskunstproductie subsidiëren.

Een voor subsidie ingediende circuskunstproductie wordt getoetst aan de mate waarin en de wijze waarop ze tegemoetkomt aan de volgende kwaliteitscriteria:

- 1° de kwaliteit van de circuskunstproductie in kwestie;
- 2° de haalbaarheid en consistentie van de subsidieaanvraag waarin de financiering, timing, praktische en artistieke organisatie maar ook de vooruitzichten op spreiding van de nomadische tournee zijn opgenomen;
- 3° de kwaliteit van eventuele vorige nomadische tournees;
- 4° de betrokkenheid van de indieners bij de Vlaamse circuskunsten en hun plaats en bijdrage als actief netwerker.

AFDELING III

Subsidiëring van festivals voor circuskunstproducties

Artikel 10

De Vlaamse Gemeenschap kan festivals subsidiëren als het programma ervan in hoofdzaak bestaat uit circuskunstproducties. De subsidies kunnen voor maximaal vijf jaar toegekend worden en zijn hernieuwbaar.

Subsidieaanvragen van festivals worden getoetst aan de mate waarin en de wijze waarop ze tegemoet komt aan de volgende kwaliteitscriteria:

- 1° de originaliteit en artistieke waarde waarop, en de mate waarin de circuskunsten in het festivalprogramma zijn opgenomen;
- 2° de bijdrage aan en impact op de verdere ontwikkeling en vernieuwing van de circuskunsten;
- 3° het bereik van een breder en meer divers publiek;
- 4° het communicatie- en promotieplan, waarbij de zichtbaarheid van de steun van de Vlaamse Gemeenschap een expliciet onderdeel vormt;
- 5° de Vlaamse en internationale uitstraling van het festivalprogramma, onder meer door de aanwezigheid van Vlaamse circuskunstproducties en van internationaal gereputeerde circuskunstproducties;
- 6° de betrokkenheid van de indieners bij de Vlaamse en de internationale circuskunsten en hun plaats en bijdrage als actief netwerker;
- 7° de haalbaarheid en consistentie van de subsidieaanvraag, waarin de financiering, timing, praktische en artistieke organisatie, maar ook de vooruitzichten op impact en bereik van het festival zijn opgenomen.

AFDELING IV

Subsidiëring van de internationale spreiding van een Vlaamse circuskunstproductie

Artikel 11

De Vlaamse Gemeenschap kan de internationale spreiding van Vlaamse circuskunstproducties subsidiëren.

Om in aanmerking te komen voor subsidiëring voor internationale spreiding moet de circuskunstproductie voldoen aan de volgende vereisten:

- 1° de circuskunstproductie voldoet aan de definitie, vermeld in artikel 2, 4°;
- 2° de circuskunstproductie neemt deel aan een buitenlands festival of evenement met grote internationale uitstraling, waarvan het programma een aanbod biedt uit minstens drie landen.

Een subsidieaanvraag voor een internationale spreiding van een Vlaamse circusproductie wordt getoetst aan de mate waarin en de wijze waarop ze tegemoetkomt aan de volgende kwaliteitscriteria:

- 1° de originaliteit en artistieke waarde waarop de circuskunst in de Vlaamse circusproductie is opgenomen en bijdraagt aan de internationale uitstraling van de Vlaamse circuskunsten;
- 2° de betrokkenheid van de indieners bij de Vlaamse circuskunsten en hun plaats en bijdrage als actief netwerker;
- 3° de positieve impact op internationale samenwerkingsverbanden en netwerkvorming, uitwisseling en expertisevorming, en de bijdrage aan en impact op de verdere ontwikkeling en vernieuwing van de Vlaamse circuskunst;
- 4° de internationale uitstraling van het festival of evenement, onder meer door de aanwezigheid van internationaal gereputeerde circuskunstproducties, de mogelijkheden tot internationale vergelijkingen, competitie en onderlinge beïnvloeding;
- 5° de haalbaarheid en consistentie van de subsidieaanvraag, waarin de financiering, timing, praktische en artistieke organisatie van de deelname, maar ook de vooruitzichten op bereik en impact van dit internationale festival of evenement zijn opgenomen.

HOOFDSTUK IV

Subsidiëring van bijscholingen en opleidingen voor circuskunstenaars

AFDELING I

Beurzen voor internationale bijscholingen of voortgezette opleidingen van circuskunstenaars

Artikel 12

De Vlaamse Gemeenschap kan beurzen voor internationale bijscholingen of voortgezette opleidingen voor Vlaamse circuskunstenaars uitreiken.

Artikel 13

Een aanvraag voor een beurs voor internationale bijscholingen of voorgezette opleidingen voor circuskunstenaars wordt getoetst aan de mate waarin en de wijze waarop die bijscholingen of opleidingen tegemoetkomen aan de volgende kwaliteitscriteria:

- 1° de band met een circuskunstproductie, de betrokkenheid bij de Vlaamse circuskunsten en de mogelijkheden om zich als actief netwerker te engageren;
- 2° de kennis, vaardigheden, verwezenlijkingen, erkenningen en aan het curriculum vitae verbonden elementen die betrekking hebben op de circuskunsten;
- 3° het carrièreperspectief waarin die opleidingen of bijscholingen worden geplaatst en de opportuniteit voor de Vlaamse overheid om hiertoe bij te dragen.

Artikel 14

§1. De Vlaamse Gemeenschap kent jaarlijks aan maximaal tien Vlaamse circuskunstenaars een beurs toe voor een internationale bijscholing of een voortgezette opleiding in de circuskunsten.

Een circuskunstenaar kan maximaal één beurs per jaar ontvangen.

§2. De circuskunstenaars kunnen, na advies van de administratie, een beurs ontvangen van maximaal tienduizend euro. Als een hoger bedrag aangevraagd wordt, zal de aanvraag voor advies worden voorgelegd aan een beoordelingscommissie.

De tegemoetkoming bedraagt maximaal 80 procent van de reis-, verblijf- en studiekosten.

Artikel 15

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor de voorwaarden, de aanvraag, de procedure, de beoordelingscommissie, de toekenning, het toezicht en de evaluatie van de beurzen voor een internationale bijscholing of een voortgezette opleiding in de circuskunsten.

AFDELING II

Subsidiëring van deelname aan opleidingen tot docent in de circuskunsten

Artikel 16

De Vlaamse Gemeenschap subsidieert jaarlijks maximaal tien deelnemers voor een Vlaamse of Nederlandse opleiding tot docent in de circuskunsten.

De subsidie bedraagt maximaal de helft van het inschrijvingsgeld voor de opleiding. Opleidingen georganiseerd door het circuscentrum, vermeld in artikel 18, komen niet in aanmerking voor deze subsidie.

Een aanvraag wordt beoordeeld op de toegevoegde waarde die ze biedt voor de aanvrager, op basis van de motivatie, een portfolio met ervaringen, eventueel voorafgaande opleidingen en de opportuniteit van de Vlaamse overheid om hiertoe bij te dragen.

Artikel 17

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor de aanvraag, de procedure, de beoordeling, de toekenning, het toezicht en de evaluatie van subsidie voor deelname aan een Vlaamse of Nederlandse opleiding tot docent in de circuskunsten.

HOOFDSTUK V

Ondersteuning en promotie van de circuskunsten

AFDELING I

Ondersteuning van een circuscentrum

Artikel 18

De Vlaamse Gemeenschap subsidieert een vereniging zonder winstoogmerk, circuscentrum te noemen, met als doel de bevordering, ondersteuning en promotie van:

- 1° de creatie, beoefening, spreiding, bewaring en beleving van circuskunsten in Vlaanderen;
- 2° het circuskunstenbeleid van de Vlaamse Gemeenschap;
- 3° de Vlaamse circuskunstenaars, hun organisaties, structuren, netwerken en evenementen.

Het circuscentrum richt zich hiermee tot de circuskunsten, het circuskunstenbeleid en de circuskunstenaars zowel in een beroepsmatige als in een amateurcontext.

Artikel 19

Het circuscentrum heeft de volgende opdrachten:

- 1° het begeleiden en ondersteunen van circuskunstenaars, hun organisaties, structuren, netwerken en evenementen;
- 2° het vervullen van een intermediaire rol tussen de overheid en de verschillende actoren die betrokken zijn bij de circuskunsten;
- 3° het ontwikkelen en ter beschikking stellen van een kennisknooppunt en ankerpunt voor de circuskunsten;
- 4° het ontwikkelen en ontsluiten van een open documentatie- en informatiecentrum voor de circuskunsten;
- 5° het op een actieve, dynamische en hedendaagse wijze ontsluiten van het circuskunstenerfgoed;
- 6° het realiseren en toepassen van een communicatieplan voor de uitstraling en de kwaliteitsverbetering van de circuskunsten in Vlaanderen.

De opdrachten, vermeld in het eerste lid, worden geconcretiseerd door het ontwikkelen, promoten, organiseren, aanbieden en begeleiden van:

- 1° informatie, (werk)materialen en ruimte voor creatie;
- 2° vorming, gericht op procesgerichte vernieuwing en verbreding;
- 3° ontmoetingskansen, samenwerking en uitwisseling, zowel binnen het werkveld als met aanverwante sectoren;
- 4° vormingsactiviteiten op regionaal, landelijk en internationaal vlak, met een bijzondere aandacht voor publieksgerichte momenten voor de gesubsidieerde producties, vermeld in hoofdstuk II;
- 5° een kwalitatief netwerk van docenten en circuskunstenaars via opleidingscursussen voor docenten en toeleiding tot professionele opleidingen in binnen- en buitenland;
- 6° een ateliercircuit;
- 7° de artistieke, organisatorische en technische begeleiding voor de lokale circusateliers, de ondersteunde amateurproducties en de geïnitieerde opleidingen en educatieve initiatieven.

Artikel 20

Bij de subsidieaanvraag verduidelijkt de vereniging hoe ze de doelstellingen zal realiseren, op basis van een beleidsnota waarin de visie, de doelstellingen, begroting en de werking van het circuscentrum worden geformuleerd, alsmede de complementariteit ten opzichte van andere relevante actoren en de samenwerking met die actoren.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere voorwaarden voor het indienen en beoordelen van de subsidieaanvragen.

Artikel 21

De Vlaamse Regering sluit voor de invulling van de opdrachten met het circuscentrum een beheersovereenkomst. Die bestrijkt maximaal een periode van vijf jaar en is hernieuwbaar.

In de beheersovereenkomst wordt minstens het volgende bepaald:

- 1° de voorwaarden voor het opstellen en indienen van een meerjarenplan met inbegrip van begroting;
- 2° het jaarlijkse subsidiebedrag voor de periode waarop de beheersovereenkomst betrekking heeft;
- 3° de wijze van uitbetaling van de subsidie;
- 4° de evaluatie van en het toezicht op de naleving van de subsidiëringsvoorwaarden en bepalingen in de overeenkomst;
- 5° de inhoudelijke en financiële rapportering door het circuscentrum in het kader van de uitvoering van de beheersovereenkomst;
- 6° de mogelijkheden tot tussentijdse aanpassing van de overeenkomst;
- 7° de wijze waarop een kwaliteitsbeleid gevoerd wordt.

De Vlaamse Regering kan nadere voorwaarden bepalen waaraan de overeenkomst moet voldoen.

AFDELING II

Promotie van circuskunsten

Artikel 22

Met het oog op het stimuleren van een positief circusimago subsidieert de Vlaamse Gemeenschap jaarlijks maximaal twee nieuwe promotieprojecten. Eenzelfde project kan nooit meer dan 2 jaar na elkaar aangevraagd worden.

Een promotieproject kan worden ingediend door Nederlandstalige rechtspersonen met maatschappelijke zetel in het Nederlandse taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

Een subsidieaanvraag voor een promotieproject voor de circuskunst wordt getoetst aan de mate waarin en de wijze waarop dat project tegemoetkomt aan de volgende kwaliteitscriteria:

- 1° de originaliteit en vernieuwende en wervende kracht;
- 2° de inspanningen om grote, brede, nieuwe en diverse publieken aan te spreken;
- 3° de aansluiting bij de Vlaamse circuskunsten en de samenwerking met het circuscentrum;
- 4° de kracht en de omvang van het communicatie- en promotieplan, en de aandacht voor de herkenning van de Vlaamse ondersteuning en de beeldvorming van de Vlaamse overheid;
- 5° de haalbaarheid en consistentie van de subsidieaanvraag, waarin de financiering, timing, praktische en artistieke organisatie, maar ook de vooruitzichten op bereik en impact van dit promotieproject zijn opgenomen.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor het indienen van de subsidieaanvragen, alsook de beoordeling en de evaluatie van de projecten, de beoordelingscommissie, de toekenning en de uitbetaling van de subsidie en het toezicht op de naleving van de subsidiëringvoorwaarden.

HOOFDSTUK VI

Overgangsbepalingen

Artikel 23

Festivals die op het ogenblik van de inwerkingtreding van dit decreet op basis van het Kunstendecreet van 2 april 2004 een ontvankelijke aanvraag hebben ingediend voor een subsidie voor hun meerjarige werking vanaf 2010, kunnen uiterlijk 14 dagen na de goedkeuring van het Circusdecreet aan de administratie een beslissing vragen op basis van artikel 10 van dit decreet. Die vraag moet aangetekend of tegen ontvangstmelding worden ingediend. De Vlaamse Regering beslist binnen de 30 dagen na deze vraagstelling over de toekenning voor subsidies vanaf 1 januari 2010.

Artikel 24

In afwijking van artikel 20 wordt voor de periode van 1 januari 2009 tot en met 31 december 2013 een beheersovereenkomst, zoals bedoeld in artikel 21, §1, gesloten met de organisatie die in 2008 wordt gesubsidieerd voor de landelijke ondersteuning voor circuskunsten op basis van het besluit van de Vlaamse Regering van 11 april 2008. De beheersovereenkomst wordt gesloten voor 31 december 2008.

HOOFDSTUK VII

Overige bepalingen

Artikel 25

Geen enkele activiteit waarbij wilde dieren worden ingezet kan in het kader van dit decreet subsidies ontvangen.

Artikel 26

Elke begunstigde moet het logo van de Vlaamse overheid met het bijschrift “Met steun van de Vlaamse overheid” opnemen op alle informatiedragers en relevante externe communicatiekanalen. De Vlaamse Regering bepaalt de verdere uitwerking van die inspanningen op het gebied van communicatie.

Artikel 27

§1. Een op basis van dit decreet gesubsidieerde vereniging kan, gedurende de meerjarige subsidieperiode of de periode waarin die vereniging haar beheersovereenkomst uitvoert, onbeperkt fondsen aanleggen met eigen inkomsten en subsidies. Die fondsen moeten voldoen aan de geldende boekhoudkundige regels en moeten worden aangewend voor het doel van de vereniging.

§2. Op het einde van de periode van de beheersovereenkomst of de meerjarige subsidieperiode mag de som van de bestemde fondsen en het overgedragen resultaat worden overgedragen naar een volgende periode op voorwaarde dat die som niet meer bedraagt dan tien procent van de gemiddelde jaarlijkse kosten, berekend over de voorbije periode. De Vlaamse Regering kan een afwijking toestaan van het percentage, vermeld in het eerste lid, op voorwaarde dat de vereniging daartoe een gemotiveerd bestedingsplan voorlegt.

§3. Als bij de afrekening van het laatste werkingsjaar van de beleidsperiode of subsidieperiode, vermeld in §1, de som, vermeld in §2, meer bedraagt dan het bedrag dat bepaald werd in §2, dan moet het teveel ingehouden worden op het nog uit te keren saldo van de subsidie, toegekend aan de vereniging, en moet het eventueel daarna nog resterende bedrag door de vereniging teruggestort worden aan de Vlaamse overheid tot maximaal het bedrag van de door de Vlaamse overheid toegekende subsidies in het laatste jaar van de periode.

Als aan een vereniging als vermeld in §1, na afloop van de meerjarige subsidieperiode of de periode van de beheersovereenkomst, geen subsidies meer worden verleend, dan is de vereniging verplicht een bestedingsplan voor de som, vermeld in §2 aangelegd in overeenstemming met §1, in te dienen bij de administratie. De som, vermeld in §2 moet in voorkomend geval prioritair aangewend worden voor de arbeidsrechtelijke verplichtingen.

Artikel 28

De bedragen en meerjarige subsidies, vermeld in dit decreet, worden aangepast aan de ontwikkeling van de gezondheidsindex, zoals berekend door de toepassing van artikel 2 van het koninklijk besluit van 24 december 1993 ter uitvoering van de wet van 6 januari 1989 tot vrijwaring van het concurrentievermogen, bekrachtigd bij de wet van 30 maart 1994 houdende sociale bepalingen.

HOOFDSTUK VIII

Slotbepalingen

Artikel 29

Dit decreet wordt aangehaald als: Circusdecreet.

Artikel 30

Dit decreet treedt in werking op 15 november 2008.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel,

Bert ANCIAUX

ADVIES VAN DE
STRATEGISCHE ADVIESRAAD VOOR CULTUUR, JEUGD, SPORT EN MEDIA

SARC**Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media****ALGEMENE RAAD****Advies over het voorontwerp van decreet betreffende de ondersteuning van de circuskunsten in Vlaanderen**

De Algemene Raad besprak het voorontwerp van decreet op zijn vergadering van 1 juli 2008.

Advies**1. Algemeen**

De SARC vindt het **positief** dat het circusbeleid in Vlaanderen via een decreet wordt geregeld. Temeer omdat het decreet voortbouwt op de regelgeving die al in voege was en tegelijkertijd nieuwe mogelijkheden biedt aan circuskunstenaars en hun organisaties en evenementen.

De subsidiëring op basis van een decreet biedt **zekerheid** en laat de sector toe **op langere termijn** te plannen.

2. Overwegingen en voorstellen

De SARC heeft wel enkele **overwegingen** bij het decreet evenals **voorstellen** voor verbetering.

2.1. Het decreet delegeert heel wat uitvoeringsmodaliteiten naar de Vlaamse Regering, die deze modaliteiten nog moet verankeren in een uitvoeringsbesluit. Dit heeft als gevolg dat de mate van **administratieve last** pas kan blijken als het uitvoeringsbesluit wordt voorgelegd.

2.2. Een aantal 'spreidingsorganisaties' (festivals,...) worden vandaag in hoofdzaak via het kunstendecreet gesubsidieerd. De bedoeling is om deze initiatieven een afgebakende en stabiele ruimte te geven binnen het circusbeleid. In de huidige situatie is **niet duidelijk** welke **verschuivingen van het kunstendecreet naar het circusdecreet** zullen doorgevoerd worden en wat deze eventuele verschuivingen budgettair zullen betekenen.

2.3. Het decreet wil onder meer de circuskunsten beschermen tegen 'ongewenste **identiteitsverwarring**'. In de memorie van toelichting wordt verwezen naar het circuit van het **straattheater**. In het decreet wordt straattheater niet meer vermeld. De SARC beveelt daarom aan om de relatie tussen circus en straattheater te verduidelijken.

2.4. Circussen hebben doorgaans geen vzw statuut maar zijn eigenlijk economische bedrijven. Het decreet bevat geen bepalingen over **winsten of**

reservevorming. Evenmin wordt overwogen om andere financieringsmechanismen dan subsidies te hanteren, bijvoorbeeld het investeringsfonds voor de Vlaamse cultuurindustrieën CultuurInvest of het verstrekken van interestloze leningen. De SARC stelt voor om te onderzoeken of bepaalde circussen niet thuishoren bij de cultuurindustrieën.

2.5. Bij het toekennen van **beurzen** voor internationale bijscholingen of voortgezette opleidingen voor circuskunstenaars wordt geen **financiële toets** ingebouwd. Als gevolg daarvan kan een circuskunstenaar die beroepsmatig goed verdient met een topact een beurs krijgen voor een bijscholing of opleiding. Anderzijds kan een beginnend circuskunstenaar moeite hebben om het vereiste percentage uit eigen middelen bij te leggen. Evenmin wordt bij het toekennen van beurzen nagegaan of er overlapping is met onderwijs waar ook beurzen worden uitgereikt.

2.6. De SARC stelt voor om in het tweede lid van artikel 14 §2 de **studiekosten** toe te voegen. Nu zijn enkel reis- en verblijfkosten vermeld.

2.7. Voor de subsidiëring van **opleidingen** tot docent in de circuskunsten vraagt de SARC zich af of ook hier geen **financiële toets** kan worden ingebouwd. Ongeacht de draagkracht van de docenten in spé wordt (slechts) de helft van het inschrijvingsgeld gesubsidieerd. De SARC vindt het bovendien zeer merkwaardig dat enkel deelname aan een Vlaamse of Nederlandse opleiding tot docent in aanmerking komt voor subsidie. Dit is geen goede zaak omdat circuskunst een bij uitstek internationale kunstvorm is.

3. Een zorgvuldiger gebruik van begrippen.

3.1. De term Vlaamse circuskunstproductie (art.2, 4°) wordt beter vervangen door circuskunstproductie in Vlaanderen. Idem voor de term Vlaamse circuskunsten (art.9, 5°) waar men beter de terminologie van de titel gebruikt, namelijk circuskunsten in Vlaanderen. Spreiding door een Nederlandstalige rechtspersoon met maatschappelijke zetel in het Nederlandse taalgebied of in het tweetalig gebied Brussel-Hoofstad, sluit niet uit dat er internationale artiesten worden ingeschakeld. Vandaar dat de term '**in Vlaanderen**' die verwijst naar een geografische locatie, eerder de lading dekt dan de term 'Vlaams'.

3.2. De bepaling van artikel 6, 2° festivals in Vlaanderen waar de circuskunsten centraal staan, kan aanleiding geven tot discussie over wat wordt bedoeld met 'centraal staan'. Bijvoorbeeld de Zomer van Antwerpen waar circuskunsten aan bod komen in randanimatie. Het is niet duidelijk of deze randanimatie onder de toepassing van dit artikel valt of niet. De SARC stelt daarom voor om de term '**circusfestivals**' te gebruiken.

3.3. In het tweede lid van artikel 18 stelt de SARC voor om 'beoogt' te vervangen door 'richt zich tot'. Het gebruik van het werkwoord 'zich richten tot' is taalkundig meer aangewezen.

3.4. Artikel 22 voorziet de mogelijkheid om promotieprojecten te subsidiëren. Een **definitie van een 'promotieproject'** ontbreekt.

4. Opletten voor loze kwaliteitscriteria.

4.1. Het decreet omschrijft de kwaliteitscriteria waaraan de subsidieaanvragers moeten voldoen. In artikel 9, 1° spreekt men over de originaliteit en kwaliteit van de voorstelling, in artikel 10 wordt dit de originaliteit en artistieke waarde van de circuskunsten in het festivalprogramma zijn opgenomen, in artikel 22, 1° ten slotte heeft men het over de originaliteit en vernieuwende en wervende kracht.

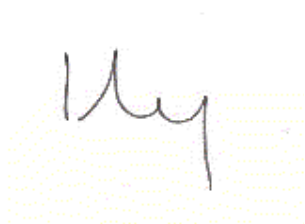
Ofwel gaat het hier om te ambitieuze eisen (origineel zijn én kwaliteit bieden) ofwel dreigen begrippen als 'originaliteit' of 'vernieuwend' te worden uitgehold. De SARC adviseert om er eerst en vooral naar te streven dat vooral **kwalitatief hoogstaande voorstellingen**, projecten, initiatieven worden **gesubsidieerd**. In tweede orde kunnen deze ook origineel en vernieuwend zijn.

4.2. Artikel 22, 2° vermeldt nog een zodanig ambitieus kwaliteitscriterium: het aanspreken van grote, brede, nieuwe en diverse publieken. Het is realistischer om de 'en' te vervangen door '**of**'.

5. Aandacht voor het materieel bewaren van circuserfgoed.

Het circuscentrum krijgt de opdracht het circuskunstenerfgoed te ontsluiten. In de memorie van toelichting wordt dat omschreven als de opdracht om de bewaring van de circusgeschiedenis en -kennis te verzekeren. De bewaring van het circuserfgoed zelf is echter ook een belangrijk gegeven maar wordt niet vermeld. Het lijkt de SARC niet noodzakelijk een opdracht voor het circuscentrum maar mogelijk kan het centrum een stimulans geven (samenwerking met musea?). De SARC vindt dat het een taak van het circuscentrum om hier aandacht voor te hebben. Daarom wordt voorgesteld om in artikel 18, 1° '**bewaring**' van **circuskunsten toe te voegen aan de doelstellingen van het circuscentrum**.

Brussel, 1 juli 2008

Iris Van Riet
Algemeen Secretaris

Luk Verschuere
Algemeen Voorzitter

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

SG

KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 44.978/1/V
VAN 2 SEPTEMBER 2008

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste vakantiekamer, op 23 juli 2008 door de Vlaamse minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel verzocht hem, binnen een termijn van dertig dagen, verlengd tot 5 september 2008, van advies te dienen over een voorontwerp van decreet "betreffende de ondersteuning van de circuskunsten in Vlaanderen", heeft het volgende advies gegeven:

SG

44.978/1/V

Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond ⁽¹⁾, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

* *

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

1. Het voor advies voorgelegde voorontwerp strekt ertoe een decretale regeling in te voeren betreffende de subsidiëring van de circuskunsten, onder de vorm van de subsidiëring van de creatie van circuskunstproducties (artikelen 4 en 5), de subsidiëring van de spreiding van circuskunstproducties (subsidiëring van nomadische tournees, festivals voor circuskunstproducties en internationale spreiding van Vlaamse circuskunstproducties) (artikelen 6 tot 11), de subsidiëring van bijscholingen en opleidingen voor circuskunstenaars (artikelen 12 tot 16), de subsidiëring van een vereniging zonder winstoogmerk, circuscentrum te noemen, dat als doel heeft de bevordering, ondersteuning en promotie van circuskunsten in Vlaanderen, het circuskunstenbeleid van de Vlaamse Gemeenschap en van Vlaamse circuskunstenaars, hun organisaties, structuren, netwerken en evenementen (artikelen 18 tot 21) en de subsidiëring van promotieprojecten (artikel 22).

Het ontwerp bepaalt telkens de subsidievoorwaarden en machtigt de Vlaamse Regering om de nadere regels te bepalen voor het indienen van de subsidieaanvragen, de beoordeling en de evaluatie ervan, de beoordelingscommissie of de beoordeling, de toekenning en de uitbetaling van de subsidie en het toezicht op de naleving van de subsidiëringsvoorwaarden. Inzake de subsidies voor bijscholingen en opleidingen betreft de machtiging ook "de voorwaarden" (van de subsidiëring). Inzake de subsidies voor het circuscentrum bepaalt de Vlaamse Regering de nadere voorwaarden voor het indienen en beoordelen van de subsidieaanvragen en worden de andere elementen geregeld in een beheersovereenkomst die de Vlaamse Regering sluit met het circuscentrum.

⁽¹⁾ Aangezien het gaat om een voorontwerp van decreet, wordt onder "rechtsgrond" de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

SG

44.978/1/V

Als algemene voorwaarde wordt bepaald dat geen enkele activiteit waarbij wilde dieren worden ingezet in het kader van het ontworpen decreet subsidies kan ontvangen (artikel 25).

Het decreet in ontwerp treedt in werking op 15 november 2008 (artikel 30).

ALGEMENE OPMERKINGEN

Toepassingsgebied

2.1. Voor de subsidiëring geregeld in hoofdstuk II (subsidiëring van de creatie van circuskunstproducties), hoofdstuk III (subsidiëring van de spreiding van circuskunstproducties) en hoofdstuk V, afdeling II (subsidiëring van promotieprojecten) bepaalt het ontwerp dat voor subsidies in aanmerking komen "Nederlandstalige" rechtspersonen met maatschappelijke zetel in het Nederlandse taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

Tot een subsidiebedrag van vijfduizend euro, kunnen ook "natuurlijke Nederlandstalige personen" met domicilie in het Nederlandse taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad een aanvraag indienen voor de creatie van een kunstproductie.

2.2. Men weet dat de Vlaamse decreetgever in culturele aangelegenheden in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad slechts regelend kan optreden ⁽²⁾ met betrekking tot de zogenaamde unicommunautaire instellingen, te weten de instellingen die wegens hun activiteiten moeten worden beschouwd uitsluitend te behoren tot de Vlaamse Gemeenschap.

⁽²⁾ Ook een cultureel beleid dat strekt tot financiële steunverlening behoort tot het "regelen" van de culturele aangelegenheden (Grondwettelijk Hof nr. 54/96, 3 oktober 1996).

SG

44.978/1/V

Indien de eerder lapidaire⁽³⁾ omschrijving "Nederlandstalige rechtspersoon" met zetel in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad beoogt aan deze beperkte territoriale bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap in Brussel te refereren, kan die vermelding worden aangenomen.

Gelet op diezelfde territoriale bevoegdheidsverdeling is de Vlaamse Gemeenschap niet bevoegd om individuele natuurlijke personen die hun woonplaats hebben in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad rechtstreeks aan haar regelgeving te onderwerpen.

2.3. De beperking, in het Nederlandse taalgebied, tot aanvragen van "Nederlandstalige" rechtspersonen en natuurlijke personen doet op haar beurt vragen rijzen in het licht van het gelijkheidsbeginsel. Opdat die beperking met het genoemde beginsel verzoend kan worden is vereist dat het verschil in behandeling tussen Nederlandstalige personen en aanvragen van anderstalige personen, is ingegeven door een wettig doel en dat er een redelijk evenredigheidsverband bestaat tussen dat doel en de gebruikte middelen.

2.4. Aan de gemachtigde werd in het licht van wat voorafgaat gevraagd wat begrepen dient te worden onder "Nederlandstalige rechtspersonen" en wat de verantwoording is vanuit het gelijkheidsbeginsel om een onderscheid te maken tussen rechtspersonen met maatschappelijke zetel in het Nederlandse taalgebied naar gelang zij "Nederlandstalig" zijn of niet.

De gemachtigde antwoordde hierop:

"Nederlandstalige rechtspersoon met maatschappelijke zetel in het Nederlandstalige taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad we bepalen geen criteria voor de Nederlandstalige rechtspersoon. We kunnen dit aanpassen door Nederlandstalig weg te laten".

Zonder nadere toelichting kan door de Raad van State niet beoordeeld worden of het ontwerp in overeenstemming is met het gelijkheidsbeginsel. Gelet op de aard van de materie (ondersteuning van circuskunsten) lijkt een beperking tot Nederlandstalige initiatieven en het uitsluiten van anderstalige initiatieven niet evident.

⁽³⁾ Artikel 127, § 2, van de Grondwet vereist dat het lokalisatiecriterium verband houdt met de activiteiten van de instelling en niet met haar organisatie.

SG

44.978/1/V

Met het voorstel om de vereiste van "Nederlandstaligheid" weg te laten kan dan ook worden ingestemd. Dit dient dan te gebeuren in artikel 2, 4°, artikel 5, eerste lid, artikel 6, tweede lid, artikel 22, tweede lid, van het ontwerp.

Volledigheidshalve merkt de Raad van State op dat het weglaten van de vereiste van Nederlandstaligheid ten aanzien van rechtspersonen met maatschappelijke zetel in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad geen probleem vormt aangezien er geen juridische verplichting bestaat om uitdrukkelijk het lokalisatiecriterium voor de bevoegdheidsafbakening te preciseren. Bij gebreke eraan moet het decreet bij de toepassing ervan door de rechtsonderhorigen en door de overheid grondwetsconform geïnterpreteerd worden.

2.5. De gemachtigde werd ook gewezen op de principes van de territoriale bevoegdheid in Brussel ten aanzien van natuurlijke personen.

Hierop antwoordde hij:

"natuurlijke Nederlandstalige personen met domicilie in het Nederlandstalige taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-hoofdstad.

Ook hier gelijkaardig: we formuleren enkel 'Als het gevraagde subsidiebedrag maximaal 5000 euro bedraagt kunnen ook natuurlijke personen een aanvraag indienen'. De toepassing verloopt dan verder binnen bevoegdheidsverdeling".

Hiertegen bestaat geen bezwaar.

2.6. De Raad van State kan voor de besproken problematiek nog nuttig verwijzen naar zijn eerdere adviezen over vergelijkbare regelingen: advies 33.370/3 van 28 juni 2002 over het ontwerp dat leidde tot het decreet van 14 februari 2003 houdende de ondersteuning en de stimulering van het gemeentelijk, het intergemeentelijk en het provinciaal jeugd- en jeugdwerkbeleid ⁽⁴⁾, advies 41.050/1/V van 7 september 2006 over het ontwerp dat leidde tot het decreet van 9 maart 2007 houdende de subsidiëring van gemeente- en provinciebesturen en de Vlaamse Gemeenschapscommissie voor het voeren van een Sport voor Allen-beleid ⁽⁵⁾, advies 41.975/VR/3 van 20 februari 2007 over het ontwerp dat leidde tot het decreet van 13 juli 2007 inzake medisch verantwoorde

⁽⁴⁾ Parl. St., VI. Parl., 2002-03, nr. 1459/1, 80-86.

⁽⁵⁾ Parl. St., VI. Parl., 2006-07, nr. 1024/1, 51-56.

SG

44.978/1/V

sportbeoefening ⁽⁶⁾ en advies 43.630/3 van 16 oktober 2007 over het ontwerp dat leidde tot het decreet van 18 januari 2008 houdende flankerende en stimulerende maatregelen ter bevordering van de participatie in cultuur, jeugdwerk en sport - Participatiedecreet ⁽⁷⁾.

Cultuurpactwetgeving

3.1. Het ontwerp bevat een aantal delegaties aan de Vlaamse Regering om bepaalde elementen (nader) te regelen. Die delegaties moeten worden getoetst aan de wet van 16 juli 1973 waarbij de bescherming van de ideologische en filosofische strekkingen gewaarborgd wordt (hierna: Cultuurpactwet). Het voorwerp van de ontworpen regeling valt immers onder de toepassing van die wet ⁽⁸⁾, zodat het ontworpen decreet verenigbaar moet zijn met de voorschriften van de Cultuurpactwet, in het bijzonder met die van de artikelen 10 en 11 ervan.

Artikel 10 van de Cultuurpactwet bepaalt dat de regels inzake de erkenning en de subsidiëring van geregelde culturele activiteiten slechts vastgesteld mogen worden "krachtens ... een decreet ...". Het ontworpen decreet biedt de aldus vereiste rechtsgrond. De delegaties die daarbij aan de Vlaamse Regering worden verleend, mogen, zoals voortvloeit uit de beginselen die de verhouding tussen de decreetgever en de regering regelen, niet de essentiële beleidskeuzen inzake de subsidiëring betreffen. De Cultuurpactwet stelt in dit opzicht geen strengere eisen.

Artikel 11 van de Cultuurpactwet bepaalt dat de voorwaarden en de procedure van erkenning van instellingen die activiteiten uitoefenen die zijn gericht op de hele Vlaamse Gemeenschap, "bij decreet" worden vastgesteld. Hetzelfde artikel bepaalt bovendien dat het decreet voor de bedoelde instellingen in een bepaalde financiële tegemoetkoming voorziet, welke uit een aantal nader bepaalde elementen bestaat; hieruit kan worden afgeleid dat ook de subsidiëring bij decreet moet gebeuren. Met betrekking

⁽⁶⁾ Parl. St., VI. Parl., 2006-07, nr. 1217/1, 105-160.

⁽⁷⁾ Parl. St., VI. Parl., 2007-08, nr. 1439/1, 77-102.

⁽⁸⁾ Zie artikel 2 van de wet van 16 juli 1973 waarin wordt verwezen naar artikel 2 van de wet van 21 juli 1971 betreffende de bevoegdheid en de werking van de Cultuurraden voor de Nederlandse cultuurgemeenschap en voor de Franse cultuurgemeenschap. De opsomming van aangelegenheden in dat laatste artikel is vervangen bij artikel 4, 1° tot 10°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, met uitzondering van artikel 4, 6° *bis*, van die wet.

SG

44.978/1/V

tot de erkenning en de subsidiëring van de bedoelde instellingen is de mogelijkheid voor de decreetgever om aan de Vlaamse Regering bevoegdheden te delegeren eerder beperkt. Hoogstens kan de decreetgever de regering machtigen om de door hemzelf vastgestelde beginselen nader uit te werken. Dit veronderstelt dat de decreetgever zelf de criteria vaststelt die voor de uitwerking van die beginselen richtinggevend zijn.

3.2. Volgens de gemachtigde kunnen de subsidies bedoeld in hoofdstuk III, afdeling II (nomadische tournees) en afdeling III (festivals) en hoofdstuk V, afdeling I (circuscentrum) en II (promotieprojecten) betrekking hebben op verenigingen die zich richten tot de hele Vlaamse Gemeenschap. Er valt niet uit te sluiten dat dit ook het geval is met de subsidies bedoeld in hoofdstuk II (creatie van circuskunstproducties). De desbetreffende bepalingen dienen bijgevolg in overeenstemming te zijn met artikel 11 van de Cultuurpactwet.

3.2.1. Luidens artikel 11, eerste lid, van de Cultuurpactwet moet de subsidie aan "instellingen die activiteiten uitoefenen gericht op een gehele cultuurgemeenschap" bestaan uit de subsidiëring van een kern van personeelsleden, een jaarlijkse basistoelage voor de werking en een subsidiëring op grond van werkelijke prestaties.

Verschillende artikelen van het ontwerp beantwoorden niet aan dit vereiste. Alleszins dienen de onderscheiden bepalingen van het ontwerp te worden aangevuld met elementen die toelaten om te weten waaruit de subsidie zal bestaan.

3.2.2. Wanneer in de artikelen 5, derde lid, 8, 20, tweede lid, en 22, vierde lid, van het ontwerp het bepalen van de nadere regels voor de beoordeling (en de evaluatie) aan de Vlaamse Regering wordt overgelaten, betreft dit volgens de gemachtigde enkel de nadere regels inzake de procedure van de beoordeling en niet het bepalen van bijkomende subsidievoorwaarden of beoordelingscriteria. Vooreerst dient dit uit de ontworpen bepalingen voldoende duidelijk te blijken. Voorts weze herhaald, wat hiervoor onder nr. 3.1. al is opgemerkt, dat overeenkomstig het legaliteitsbeginsel bedoeld in artikel 11 van de Cultuurpactwet het vaststellen van de procedure voor het verlenen van dergelijke subsidies door de decreetgever niet in zijn geheel aan de regering mag worden toevertrouwd.

.../...

SG

44.978/1/V

3.2.3. In artikel 21 van het ontwerp wordt bepaald dat de Vlaamse Regering een beheersovereenkomst sluit met het circuscentrum. De stellers van het ontwerp dienen er voor te waken dat via de beheersovereenkomst geen nieuwe subsidievoorwaarden worden ingevoerd. Indien dat toch de bedoeling zou zijn, dienen deze voorwaarden in het ontwerp zelf te worden bepaald.

3.3. Met betrekking tot de toepassing van de Cultuurpactwet op het circuscentrum wordt voorts nog verwezen naar opmerking 7.2. hierna.

BIJZONDERE OPMERKINGEN

Artikelen 12 en 14

4. Blijkens de artikelen 12 en 14 van het ontwerp zijn de beurzen voor internationale bijscholingen of voortgezette opleidingen van circuskunstenaars bestemd voor "Vlaamse circuskunstenaars". De gemachtigde van de minister erkent dat voor het begrip "Vlaamse" geen criteria zijn geformuleerd en hij stelt voor dit woord te schrappen. Dit voorstel verdient bijval. In dat geval moeten de bedoelde bepalingen zo worden gelezen dat de beurzen kunnen worden toegekend aan de circuskunstenaars die onder de territoriale bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap vallen.

Artikel 15

5. In artikel 15 is het volgens de gemachtigde niet de bedoeling met de woorden "nadere regels voor de voorwaarden" het bepalen van nadere subsidievoorwaarden aan de Vlaamse Regering te delegeren en mag "de voorwaarden," vervallen.

Artikel 16

6. Op grond van het ontworpen artikel 16 subsidieert de Vlaamse Gemeenschap jaarlijks ten hoogste tien deelnemers voor een Vlaamse of Nederlandse opleiding tot docent in de circuskunsten.

.../...

SG

44.978/1/V

Aan de gemachtigde werd gevraagd naar een verantwoording voor deze beperking tot een Vlaamse of Nederlandse opleiding. Hij antwoordde:

"Hierbij spelen drie argumenten: ten eerste is er het beperkte budget, ten tweede weten we dat de opleidingen in Vlaanderen en Nederland kwalitatief hoogstaand zijn, ten derde willen we de opleidingen tot docent beperken tot Vlaanderen en Nederland, aangezien de pedagogische waarden die daar worden opgedaan overeenstemmen met de waarden die aansluiten bij deze die we Vlaamse circusdocenten willen zien overbrengen in de Vlaamse circusateliers".

Deze uitleg doet eventueel begrijpen waarom de Vlaamse en Nederlandse opleidingen in aanmerking komen ⁽⁹⁾, maar overtuigt niet waarom op algemene wijze andere opleidingen worden uitgesloten. Opleidingen elders kunnen blijkens deze toelichting ook kwalitatief hoogstaand zijn en aansluiten bij de nagestreefde pedagogische waarden. Alleen, zo stelt de gemachtigde, "weten we" dat momenteel (nog) niet. Daarenboven kan de kwaliteit van een opleiding fluctueren. Om die reden wordt voorgesteld in het eerste lid van artikel 16 de woorden "Vlaamse of Nederlandse" te schrappen en bij de beoordelingscriteria in het derde lid toe te voegen dat de aanvraag ook wordt onderzocht op grond van de kwaliteit van de opleiding waarvoor de subsidie wordt aangevraagd.

Artikel 18

7.1. In artikel 18 wordt bepaald dat een vereniging zonder winstoogmerk, circuscentrum te noemen, met het aldaar omschreven doel wordt gesubsidieerd, wat volgens de gemachtigde zou betekenen dat slechts één vereniging in aanmerking komt.

Aldus wordt een voorkeursbehandeling voor één vereniging in het leven geroepen. Het is mogelijk dat er andere verenigingen zijn, met gelijkaardige doelstellingen, die zonder subsidie zullen moeten werken.

⁽⁹⁾ Bij gebreke aan voldoende feitelijke kennis kan de Raad van State vanzelfsprekend niet beoordelen of het tweede en het derde argument met de realiteit overeenstemmen. Wel kan worden opgemerkt dat het eerste argument van de budgettaire beperking faalt. De subsidie is immers hoe dan ook beperkt tot "maximaal" tien deelnemers én tot "maximaal" de helft van het inschrijvingsgeld.

SG

44.978/1/V

Voor dat verschil in behandeling dient een in het licht van het grondwettelijke beginsel van de gelijkheid en de niet-discriminatie aanvaardbare verantwoording te bestaan.

De gemachtigde geeft volgende verantwoording:

"De subsidiëring van slechts één vereniging kan worden gemotiveerd vanuit budgettair oogpunt (geen versnippering van de middelen) en vanuit efficiëntie-oogpunt: op dit ogenblik volstaat één vereniging om de opdrachten uit te voeren. Bovendien heeft het te subsidiëren circuscentrum voornamelijk een steunpunt-functie (kenniscentrum, intermediair tussen overheid en werkveld, documentatiecentrum, ...) waardoor het zowel voor overheid als voor werkveld herkenbaarder is als slechts één vereniging deze taken op zich neemt".

Deze toelichting kan worden aanvaard.

7.2. Echter, om het risico op willekeur bij de keuze tussen meerdere gegadigden uit te sluiten, is wel vereist dat de erkenningscriteria voor deze ene vereniging alsmede de concrete procedure voor de erkenning van het circuscentrum in het decreet wordt uitgewerkt (zie artikel 11, tweede lid, van de Cultuurpactwet). In het voorliggende ontwerp wordt daarover in het geheel niets bepaald, zelfs niet om een en ander aan de Vlaamse Regering toe te vertrouwen. Dit staat schril in contrast met de vergelijkbare bepalingen voor de andere subsidies waar de kwaliteitscriteria in het decreet zijn opgenomen en uit de delegatiebepalingen ten minste is af te leiden dat in het nog aan te nemen uitvoeringsbesluit een beoordelingscommissie in het leven moet worden geroepen.

Artikel 23

8. Voor de rechtszekerheid zou het beter zijn de termijn van 14 dagen te laten ingaan bij de bekendmaking van het decreet in het Belgisch Staatsblad.

Artikel 24

9. Bij wijze van overgangsregeling wordt in artikel 24 bepaald dat voor de periode van 1 januari 2009 tot en met 31 december 2013 een beheersovereenkomst wordt gesloten met de organisatie die in 2008 wordt gesubsidieerd voor de landelijke

SG

44.978/1/V

ondersteuning van circuskunsten op basis van het besluit van de Vlaamse Regering van 11 april 2008.

Aldus wordt een welbepaalde vereniging voor vier jaren bevoordeeld.

Ook in dit geval moet een in het licht van het grondwettelijke beginsel van de gelijkheid en de niet-discriminatie aanvaardbare verantwoording bestaan.

De gemachtigde geeft volgende verantwoording:

"Er wordt een overeenkomst afgesloten met de organisatie die momenteel door de Vlaamse Regering als Circuscentrum gesubsidieerd wordt omdat deze organisatie momenteel (als enige) voor opdrachten die aansluiten bij de opdrachten in het decreet. Het perspectief van de continuïteit speelt hier dus".

Zelfs rekening houdend met het argument van de continuïteit heeft de Raad van State de grootste twijfels of een overgangsbepaling die voor een termijn van niet minder dan vier jaren geldt te verzoenen is met het gelijkheidsbeginsel. De geciteerde verantwoording overtuigt alleszins niet op dat punt en moet in de memorie van toelichting worden aangevuld indien de stellers van het ontwerp niet bereid zijn deze termijn substantieel in te korten.

Artikel 27

10. Volgens de gemachtigde wordt met "gesubsidieerde vereniging" bedoeld op de rechtspersonen uit het hele decreet en kan er "gesubsidieerde rechtspersoon" worden geschreven. Dit is te verkiezen omdat anders de indruk kan ontstaan dat de bepaling enkel geldt voor de vereniging bedoeld in artikel 18 van het ontwerp.

SG

44.978/1/V

De kamer was samengesteld uit

de Heren	G. VAN HAEGENDOREN,	staatsraad, voorzitter,
	E. BREWAEYS, W. VAN VAERENBERGH,	staatsraden,
	J. VELAERS,	assessor van de afdeling wetgeving,
Mevrouw	G. VERBERCKMOES,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de Mevr. R. THIELEMANS, eerste auditeur.

DE GRIFFIER,

DE VOORZITTER,

G. VERBERCKMOES

G. VAN HAEGENDOREN

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING

Op voorstel van de Vlaamse minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

HOOFDSTUK I

Algemene bepalingen

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Artikel 2

In dit decreet wordt verstaan onder:

- 1° circuskunst: kunstuiting waarbij hoofdzakelijk de (lucht)acrobatie, evenwichtskunsten, jonglerie, clownerie, goochelen, dressuur of circustheater wordt beoefend;
- 2° circuskunstproductie: een publiekgericht aanbod waarbij de beoefening van de circuskunst centraal staat;
- 3° circuskunstenaar: de beoefenaar van de circuskunsten;

4° Vlaamse circuskunstproductie: een circuskunstproductie die wordt gespreid door rechtspersonen met maatschappelijke zetel in het Nederlandse taalgebied, of rechtspersonen met maatschappelijke zetel in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad die wegens hun activiteiten moeten worden beschouwd als uitsluitend te behoren tot de Vlaamse Gemeenschap;

5° een nomadische tournee: een gepland programma van maximaal 24 maanden, waarbij een circuskunstproductie zich verplaatst met een mobiele accommodatie en daarbij een reeks verschillende speelplekken in het Nederlandse taalgebied en het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad bedient;

6° administratie: de administratieve entiteit binnen de Vlaamse administratie die bevoegd is voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk.

Artikel 3

Dit decreet heeft als doel om de circuskunsten in Vlaanderen te stimuleren, te ondersteunen en steeds opnieuw kansen op verdere ontwikkeling, ontplooiing en groei te bieden en daardoor de omvang en kwaliteit van het aanbod van circuskunstproducties te vergroten, te verbreden en te verdiepen zodat er meer mensen en ook een diverser publiek kunnen worden bereikt.

Hiertoe voorziet het decreet binnen de begroting en onder de bij dit decreet bepaalde voorwaarden in de volgende beleidsvoering:

- 1° de subsidiëring van de creatie van Vlaamse circuskunstproducties;
- 2° de subsidiëring van de spreiding van Vlaamse circuskunstproducties via een nomadische spreiding, festivals en de aanwezigheid op internationale fora waar de circuskunstproducties centraal staan;
- 3° de subsidiëring van de opleiding en vorming van circuskunstenaars;

4° de subsidiëring van een circuscentrum en subsidies voor de promotie van de circuskunsten.

HOOFDSTUK II

Subsidiëring van de creatie van circuskunstproducties

Artikel 4

De Vlaamse Gemeenschap subsidieert de creatie van kwaliteitsvolle circuskunstproducties die zich richten op een breed en divers publiek.

Artikel 5

Om in aanmerking te komen voor subsidiëring moet de subsidieaanvraag voor een circuskunstproductie ingediend worden door een rechtspersoon met maatschappelijke zetel in het Nederlandse taalgebied, of rechtspersonen met maatschappelijke zetel in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad die wegens hun activiteiten moeten worden beschouwd als uitsluitend te behoren tot de Vlaamse Gemeenschap. Als het gevraagde subsidiebedrag maximaal vijfduizend euro bedraagt, kunnen ook natuurlijke personen een aanvraag indienen.

Daarnaast wordt een voor subsidie ingediende circuskunstproductie getoetst aan de mate waarin en de wijze waarop ze tegemoet komt aan de volgende kwaliteitscriteria:

- 1° de artistiekheid waarop de circuskunst in de productie is opgenomen en bijdraagt aan zowel de verdere ontwikkeling en vernieuwing, als aan een breder en meer divers publieksbereik ervan;
- 2° de haalbaarheid en consistentie van de subsidieaanvraag, waarin de financiering, timing, praktische en artistieke organisatie, maar ook de vooruitzichten op spreiding van het ingediende project zijn opgenomen;
- 3° de kwaliteit van eventuele vorige producties;
- 4° de betrokkenheid van de indieners bij de Vlaamse circuskunsten en hun plaats en bijdrage als actief netwerker.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor het indienen van de subsidieaanvragen, alsook de beoordeling en de evaluatie van de circuskunstproducties, de beoordelingscommissie, de toekenning en

de uitbetaling van de subsidie en het toezicht op de naleving van de subsidiëeringsvoorwaarden.

Een gesubsidieerde circuskunstproductie stelt zich zonder extra vergoeding beschikbaar voor een publieksgericht moment, georganiseerd door het circuscentrum, vermeld in artikel 19, tweede lid, 4°. De Vlaamse Regering kan daarvoor de nadere voorwaarden bepalen.

HOOFDSTUK III

Subsidiëring van de spreiding van circuskunstproducties

AFDELING I

Gemeenschappelijke bepalingen

Artikel 6

De Vlaamse Gemeenschap draagt bij tot een optimale spreiding van circuskunstproducties door de subsidiëring van:

- 1° nomadische tournees in het Nederlandse taalgebied en het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad;
- 2° festivals in het Nederlandse taalgebied en het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad waarvan het programma in hoofdzaak bestaat uit circuskunstproducties;
- 3° de internationale spreiding van een Vlaamse circuskunstproductie.

Voor subsidies voor de spreiding van circuskunstproducties komen alleen rechtspersonen met maatschappelijke zetel in het Nederlandse taalgebied of rechtspersonen met maatschappelijke zetel in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad die wegens hun activiteiten moeten worden beschouwd als uitsluitend te behoren tot de Vlaamse Gemeenschap, in aanmerking.

Artikel 7

Subsidies in het kader van dit hoofdstuk kunnen niet worden gecombineerd met subsidies in het kader van hoofdstuk VI van het decreet van 18 januari 2008 houdende flankerende en stimulerende maatregelen ter bevordering van de participatie in cultuur, jeugdwerk en sport.

Artikel 8

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor het indienen van de subsidieaanvragen, alsook de beoordeling en de evaluatie ervan, de beoordelingscommissie, de toekenning en de uitbetaling van de subsidie en het toezicht op de naleving van de subsidiëeringsvoorwaarden, vermeld in dit hoofdstuk.

AFDELING II

Subsidiëring van nomadische tournees in Vlaanderen

Artikel 9

De Vlaamse Gemeenschap kan een nomadische tournee van een circuskunstproductie subsidiëren.

Een voor subsidie ingediende circuskunstproductie wordt getoetst aan de mate waarin en de wijze waarop ze tegemoet komt aan de volgende kwaliteitscriteria:

- 1° de kwaliteit van de circuskunstproductie in kwestie;
- 2° de haalbaarheid en consistentie van de subsidieaanvraag waarin de financiering, timing, praktische en artistieke organisatie maar ook de vooruitzichten op spreiding van de nomadische tournee zijn opgenomen;
- 3° de kwaliteit van eventuele vorige nomadische tournees;
- 4° de betrokkenheid van de indieners bij de Vlaamse circuskunsten en hun plaats en bijdrage als actief netwerker.

AFDELING III

Subsidiëring van festivals voor circuskunstproducties

Artikel 10

De Vlaamse Gemeenschap kan festivals subsidiëren als het programma ervan in hoofdzaak bestaat uit circuskunstproducties. De subsidies kunnen voor maximaal vijf jaar toegekend worden en zijn hernieuwbaar.

Subsidieaanvragen van festivals worden getoetst aan de mate waarin en de wijze waarop ze tegemoet komen aan de volgende kwaliteitscriteria:

- 1° de originaliteit en artistieke waarde, en de mate waarin de circuskunsten in het festivalprogramma zijn opgenomen;
- 2° de bijdrage aan en impact op de verdere ontwikkeling en vernieuwing van de circuskunsten;
- 3° het bereik van een breder en meer divers publiek;
- 4° het communicatie- en promotieplan, waarbij de zichtbaarheid van de steun van de Vlaamse Gemeenschap een expliciet onderdeel vormt;
- 5° de Vlaamse en internationale uitstraling van het festivalprogramma, onder meer door de aanwezigheid van Vlaamse circuskunstproducties en van internationaal gereputeerde circuskunstproducties;
- 6° de betrokkenheid van de indieners bij de Vlaamse en de internationale circuskunsten en hun plaats en bijdrage als actief netwerker;
- 7° de haalbaarheid en consistentie van de subsidieaanvraag, waarin de financiering, timing, praktische en artistieke organisatie, maar ook de vooruitzichten op impact en bereik van het festival zijn opgenomen.

AFDELING IV

Subsidiëring van de internationale spreiding van een Vlaamse circuskunstproductie

Artikel 11

De Vlaamse Gemeenschap kan de internationale spreiding van Vlaamse circuskunstproducties subsidiëren.

Om in aanmerking te komen voor subsidiëring voor internationale spreiding moet de circuskunstproductie voldoen aan de volgende vereisten:

- 1° de circuskunstproductie voldoet aan de definitie, vermeld in artikel 2, 4°;
- 2° de circuskunstproductie neemt deel aan een buitenlands festival of evenement met grote interna-

tionale uitstraling, waarvan het programma een aanbod biedt uit minstens drie landen.

Een subsidieaanvraag voor een internationale spreiding van een Vlaamse circusproductie wordt getoetst aan de mate waarin en de wijze waarop ze tegemoet komt aan de volgende kwaliteitscriteria:

- 1° de originaliteit en artistieke waarde waarop de circuskunst in de Vlaamse circusproductie is opgenomen en bijdraagt aan de internationale uitstraling van de Vlaamse circuskunsten;
- 2° de betrokkenheid van de indieners bij de Vlaamse circuskunsten en hun plaats en bijdrage als actief netwerker;
- 3° de positieve impact op internationale samenwerkingsverbanden en netwerkvorming, uitwisseling en expertisevorming, en de bijdrage aan en impact op de verdere ontwikkeling en vernieuwing van de Vlaamse circuskunst;
- 4° de internationale uitstraling van het festival of evenement, onder meer door de aanwezigheid van internationaal gereputeerde circuskunstproducties, de mogelijkheden tot internationale vergelijkingen, competitie en onderlinge beïnvloeding;
- 5° de haalbaarheid en consistentie van de subsidieaanvraag, waarin de financiering, timing, praktische en artistieke organisatie van de deelname, maar ook de vooruitzichten op bereik en impact van dit internationale festival of evenement zijn opgenomen.

HOOFDSTUK IV

Subsidiëring van bijscholing en opleidingen voor circuskunstenaars

AFDELING I

Beurzen voor internationale bijscholing en voortgezette opleidingen van circuskunstenaars

Artikel 12

De Vlaamse Gemeenschap kan beurzen voor internationale bijscholing en voortgezette opleidingen voor circuskunstenaars uitreiken.

Artikel 13

Een aanvraag voor een beurs voor internationale bijscholing en voortgezette opleidingen voor circuskunstenaars wordt getoetst aan de mate waarin en de wijze waarop die bijscholing en opleidingen tegemoetkomen aan de volgende kwaliteitscriteria:

- 1° de band met een circuskunstproductie, de betrokkenheid bij de Vlaamse circuskunsten en de mogelijkheden om zich als actief netwerker te engageren;
- 2° de kennis, vaardigheden, verwezenlijkingen, erkenningen en aan het curriculum vitae verbonden elementen die betrekking hebben op de circuskunsten;
- 3° het carrièreperspectief waarin die opleidingen of bijscholing worden geplaatst en de opportuniteit voor de Vlaamse overheid om hiertoe bij te dragen.

Artikel 14

§1. De Vlaamse Gemeenschap kent jaarlijks aan maximaal tien circuskunstenaars een beurs toe voor een internationale bijscholing of een voortgezette opleiding in de circuskunsten.

Een circuskunstenaar kan maximaal één beurs per jaar ontvangen.

§2. De circuskunstenaars kunnen, na advies van de administratie, een beurs ontvangen van maximaal tienduizend euro. Als een hoger bedrag aangevraagd wordt, zal de aanvraag voor advies worden voorgelegd aan een beoordelingscommissie.

De tegemoetkoming bedraagt maximaal 80 procent van de reis-, verblijf- en studiekosten.

Artikel 15

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor de aanvraag, de procedure, de beoordelingscommissie, de toekenning, het toezicht en de evaluatie van de beurzen voor een internationale bijscholing of een voortgezette opleiding in de circuskunsten.

AFDELING II

Subsidiëring van deelname aan opleidingen tot
docent in de circuskunsten

Artikel 16

De Vlaamse Gemeenschap subsidieert jaarlijks maximaal tien deelnemers voor een opleiding tot docent in de circuskunsten.

De subsidie bedraagt maximaal de helft van het inschrijvingsgeld voor de opleiding. Opleidingen georganiseerd door het circuscentrum, vermeld in artikel 18, komen niet in aanmerking voor deze subsidie.

Een aanvraag wordt beoordeeld op de toegevoegde waarde die ze biedt voor de aanvrager, op basis van de motivatie, een portfolio met ervaringen, de kwaliteit van de opleiding waarvoor een subsidie wordt gevraagd, de mate waarin de opleiding aansluit bij de pedagogische uitgangspunten die in de Vlaamse circusateliërs worden gehanteerd, eventueel voorafgaande opleidingen en de opportuniteit van de Vlaamse overheid om hiertoe bij te dragen.

Artikel 17

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor de aanvraag, de procedure, de beoordeling, de toekenning, het toezicht en de evaluatie van subsidie voor deelname aan een Vlaamse of Nederlandse opleiding tot docent in de circuskunsten.

HOOFDSTUK V

Ondersteuning en promotie van de circuskunsten

AFDELING I

Ondersteuning van een circuscentrum

Artikel 18

De Vlaamse Gemeenschap subsidieert een vereniging zonder winstoogmerk, circuscentrum te noemen, met

als doel de bevordering, ondersteuning en promotie van:

- 1° de creatie, beoefening, spreiding, bewaring en beleving van circuskunsten in Vlaanderen;
- 2° het circuskunstenbeleid van de Vlaamse Gemeenschap;
- 3° de Vlaamse circuskunstenaars, hun organisaties, structuren, netwerken en evenementen.

Het circuscentrum richt zich hiermee tot de circuskunsten, het circuskunstenbeleid en de circuskunstenaars zowel in een beroepsmatige als in een amateurcontext.

Artikel 19

Het circuscentrum heeft de volgende opdrachten:

- 1° het begeleiden en ondersteunen van circuskunstenaars, hun organisaties, structuren, netwerken en evenementen;
- 2° het vervullen van een intermediaire rol tussen de overheid en de verschillende actoren die betrokken zijn bij de circuskunsten;
- 3° het ontwikkelen en ter beschikking stellen van een kennisknooppunt en ankerpunt voor de circuskunsten;
- 4° het ontwikkelen en ontsluiten van een open documentatie- en informatiecentrum voor de circuskunsten;
- 5° het op een actieve, dynamische en hedendaagse wijze ontsluiten van het circuskunstenerfgoed;
- 6° het realiseren en toepassen van een communicatieplan voor de uitstraling en de kwaliteitsverbetering van de circuskunsten in Vlaanderen.

De opdrachten, vermeld in het eerste lid, worden geconcretiseerd door het ontwikkelen, promoten, organiseren, aanbieden en begeleiden van:

- 1° informatie, (werk)materialen en ruimte voor creatie;

- 2° vorming, gericht op procesgerichte vernieuwing en verbreding;
- 3° ontmoetingskansen, samenwerking en uitwisseling, zowel binnen het werkveld als met aanverwante sectoren;
- 4° vormingsactiviteiten op regionaal, landelijk en internationaal vlak, met een bijzondere aandacht voor publieksgerichte momenten voor de gesubsidieerde producties, vermeld in hoofdstuk II;
- 5° een kwalitatief netwerk van docenten en circus-kunstenaars via opleidingscursussen voor docenten en toeleiding tot professionele opleidingen in binnen- en buitenland;
- 6° een ateliercircuit;
- 7° de artistieke, organisatorische en technische begeleiding voor de lokale circusateliers, de ondersteunde amateurproducties en de geïnitieerde opleidingen en educatieve initiatieven.

Artikel 20

Bij de subsidieaanvraag verduidelijkt de vereniging hoe ze de doelstellingen zal realiseren, op basis van een beleidsnota waarin de visie, de doelstellingen, begroting en de werking van het circuscentrum worden geformuleerd, alsmede de complementariteit ten opzichte van andere relevante actoren en de samenwerking met die actoren.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere voorwaarden voor het indienen en beoordelen van de subsidieaanvragen, voor de toekenning en de uitbetaling van de subsidie en het toezicht op de naleving van de subsidievoorwaarden.

Artikel 21

De Vlaamse Regering sluit voor de invulling van de opdrachten met het circuscentrum een beheersovereenkomst. Die bestrijkt maximaal een periode van vijf jaar en is hernieuwbaar.

In de beheersovereenkomst wordt minstens het volgende bepaald:

- 1° de voorwaarden voor het opstellen en indienen van een meerjarenplan met inbegrip van begroting;
- 2° het jaarlijkse subsidiebedrag voor de periode waarop de beheersovereenkomst betrekking heeft;
- 3° de wijze van uitbetaling van de subsidie;
- 4° de evaluatie van en het toezicht op de naleving van de subsidiëringsvoorwaarden en bepalingen in de overeenkomst;
- 5° de inhoudelijke en financiële rapportering door het circuscentrum in het kader van de uitvoering van de beheersovereenkomst;
- 6° de mogelijkheden tot tussentijdse aanpassing van de overeenkomst;
- 7° de wijze waarop een kwaliteitsbeleid gevoerd wordt.

De Vlaamse Regering kan nadere voorwaarden bepalen waaraan de overeenkomst moet voldoen.

AFDELING II

Promotie van circuskunsten

Artikel 22

Met het oog op het stimuleren van een positief circus-imago subsidieert de Vlaamse Gemeenschap jaarlijks maximaal twee nieuwe promotieprojecten. Eenzelfde project kan nooit meer dan twee jaar na elkaar aangevraagd worden.

Een promotieproject kan worden ingediend door rechtspersonen met maatschappelijke zetel in het Nederlandse taalgebied of rechtspersonen met maatschappelijke zetel in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad die wegens hun activiteiten moeten worden beschouwd als uitsluitend te behoren tot de Vlaamse Gemeenschap.

Een subsidieaanvraag voor een promotieproject voor de circuskunst wordt getoetst aan de mate waarin en

de wijze waarop dat project tegemoetkomt aan de volgende kwaliteitscriteria:

- 1° de originaliteit en vernieuwende en wervende kracht;
- 2° de inspanningen om grote, brede, nieuwe en diverse publieken aan te spreken;
- 3° de aansluiting bij de Vlaamse circuskunsten en de samenwerking met het circuscentrum;
- 4° de kracht en de omvang van het communicatie- en promotieplan, en de aandacht voor de herkenning van de Vlaamse ondersteuning en de beeldvorming van de Vlaamse overheid;
- 5° de haalbaarheid en consistentie van de subsidieaanvraag, waarin de financiering, timing, praktische en artistieke organisatie, maar ook de vooruitzichten op bereik en impact van dit promotieproject zijn opgenomen.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor het indienen van de subsidieaanvragen, alsook de beoordeling en de evaluatie van de projecten, de beoordelingscommissie, de toekenning en de uitbetaling van de subsidie en het toezicht op de naleving van de subsidiëeringsvoorwaarden.

HOOFDSTUK VI

Overgangsbepalingen

Artikel 23

Festivals die op het ogenblik van de inwerkingtreding van dit decreet op basis van het Kunstendecreet van 2 april 2004 een ontvankelijke aanvraag hebben ingediend voor een subsidie voor hun meerjarige werking vanaf 2010, kunnen uiterlijk veertien dagen na de goedkeuring van het circusdecreet aan de administratie een beslissing vragen op basis van artikel 10 van dit decreet. Die vraag moet aangetekend of tegen ontvangstmelding worden ingediend. De Vlaamse Regering beslist binnen de 30 dagen na deze vraagstelling over de toekenning voor subsidies vanaf 1 januari 2010.

Artikel 24

In afwijking van artikel 20 wordt voor de periode van 1 januari 2009 tot en met 31 december 2013 een beheersovereenkomst, zoals bedoeld in artikel 21, eerste lid, gesloten met de organisatie die in 2008 wordt gesubsidieerd voor de landelijke ondersteuning voor circuskunsten op basis van het besluit van de Vlaamse Regering van 11 april 2008. De beheersovereenkomst wordt gesloten voor 31 december 2008.

HOOFDSTUK VII

Overige bepalingen

Artikel 25

Geen enkele activiteit waarbij wilde dieren worden ingezet kan in het kader van dit decreet subsidies ontvangen.

Artikel 26

Elke begunstigde moet het logo van de Vlaamse overheid met het bijschrift “Met steun van de Vlaamse overheid” opnemen op alle informatiedragers en relevante externe communicatiekanalen. De Vlaamse Regering bepaalt de verdere uitwerking van die inspanningen op het gebied van communicatie.

Artikel 27

De subsidies die op basis van dit decreet worden toegekend aan rechtspersonen die activiteiten uitoefenen gericht op de gehele Vlaamse cultuurgemeenschap, bevatten de financiële middelen voor de ondersteuning van de jaarlijkse personeels- en werkingskosten.

Artikel 28

§1. Een op basis van dit decreet gesubsidieerde rechtspersoon kan, gedurende de meerjarige subsidieperiode of de periode waarin die vereniging haar beheersovereenkomst uitvoert, onbeperkt fondsen aanleggen met eigen inkomsten en subsidies. Die fondsen moeten voldoen aan de geldende boekhoud-

kundige regels en moeten worden aangewend voor het doel van de vereniging.

§2. Op het einde van de periode van de beheersovereenkomst of de meerjarige subsidieperiode mag de som van de bestemde fondsen en het overgedragen resultaat worden overgedragen naar een volgende periode op voorwaarde dat die som niet meer bedraagt dan tien procent van de gemiddelde jaarlijkse kosten, berekend over de voorbije periode. De Vlaamse Regering kan een afwijking toestaan van het percentage, vermeld in het eerste lid, op voorwaarde dat de vereniging daartoe een gemotiveerd bestedingsplan voorlegt.

§3. Als bij de afrekening van het laatste werkingsjaar van de beleidsperiode of subsidieperiode, vermeld in §1, de som, vermeld in §2, meer bedraagt dan het bedrag dat bepaald werd in §2, dan moet het teveel ingehouden worden op het nog uit te keren saldo van de subsidie, toegekend aan de vereniging, en moet het eventueel daarna nog resterende bedrag door de vereniging teruggestort worden aan de Vlaamse overheid tot maximaal het bedrag van de door de Vlaamse overheid toegekende subsidies in het laatste jaar van de periode.

Als aan een vereniging als vermeld in §1, na afloop van de meerjarige subsidieperiode of de periode van de beheersovereenkomst, geen subsidies meer worden verleend, dan is de vereniging verplicht een bestedingsplan voor de som, vermeld in §2 aangelegd in overeenstemming met §1, in te dienen bij de administratie. De som, vermeld in §2 moet in voorkomend geval prioritair aangewend worden voor de arbeidsrechtelijke verplichtingen.

Artikel 29

De bedragen en meerjarige subsidies, vermeld in dit decreet, worden aangepast aan de ontwikkeling van de gezondheidsindex, zoals berekend door de toepassing van artikel 2 van het koninklijk besluit van 24 december 1993 ter uitvoering van de wet van 6 januari 1989 tot vrijwaring van het concurrentievermogen, bekrachtigd bij de wet van 30 maart 1994 houdende sociale bepalingen.

HOOFDSTUK VIII

Slotbepalingen

Artikel 30

Dit decreet wordt aangehaald als: Circusdecreet.

Artikel 31

Dit decreet treedt in werking op 15 november 2008.

Brussel, 19 september 2008.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

*De Vlaamse minister van Cultuur, Jeugd, Sport en
Brussel,*

Bert ANCIAUX

BIJLAGE
bij de memorie van toelichting:
REGULERINGSIMPACTANALYSE

Reguleringsimpactanalyse voor het Circusdecreet

1 Titel

Voorontwerp van decreet betreffende de ondersteuning van de circuskunsten in Vlaanderen

2 Aanleiding en doel

2.1 Aanleiding

Vlaanderen telde in zijn glorie-dagen zo'n twintig rondreizende circuskaravanen, die telkens opnieuw in het hart van elk dorp de tenten optrokken en telkens opnieuw volle tenten trokken. Een circusdag was een hoogdag in het dorp, dikwijls inclusief kermis en andere festiviteiten. Sinds de jaren vijftig knaagde onder meer de opkomst van andere vrijetijdsbestedingen, waaronder de televisie, aan deze successen. De Muynck, Libo, Semay,...: heel wat circussen waren ten dode opgeschreven. Slechts enkelen slaagden erin om een sterke traditie levendig te houden.

Tot de jaren tachtig was de crisis in het circus een algemeen fenomeen in Europa: geen inhoudelijke vernieuwing, weinig publiek en zwakke economische resultaten.

Rond 1980 kreeg de internationale circuswereld nieuwe artistieke impulsen. Er werd nieuw leven geblazen in het klassieke paardenwerk, er werd gewerkt met eigentijdse muziek. Het publiek kreeg prachtig gedecoreerde wagens en een persoonlijke ontvangst pakte hen op voorhand in. In de voorstellingen zag men een nieuw soort clowns, die van de straat of uit het theater geplukt leken, en op zich bekende nummers werden qua kostuum en muziek volledig gerestyled.

Voorbeelden hier zijn circus Roncalli uit Duitsland, Cirque Plume uit Frankrijk en in 1984 ontstond ook het Cirque du Soleil vanuit een groep straatartiesten. Cirque du Soleil ontwikkelde frisse, theatrale producties, met jonge mensen maar zonder dieren.

De internationale vernieuwing zorgde voor een sterke positie van verschillende grote klassieke circussen over heel Europa en ruimer. Zo heeft Zwitserland een twintigtal circussen. Ook in Duitsland, Scandinavië en Nederland is de situatie vrij analoog en trekken er grootse circussen met duizenden zitplaatsen, honderden vrachtwagens en honderden personeelsleden succesvol rond. In Frankrijk zijn er, naast het klassieke circus, erg veel kleine compagnies die allerlei vormen van theatraal circus brengen.

Ook in Vlaanderen kende het circusleven de afgelopen jaren een opgang en is het opnieuw 'hip'. Nieuwe vormen van circuskunsten – zoals circus(dans)theater en straattheater – zijn niet meer weg te denken uit het aanbod van talloze festivals en evenementen in Vlaanderen. De verschillende

circusateliers en –workshops spreken vele kinderen en jongeren aan. En ook de traditionele circustent op het dorpsplein oefent nog steeds een nostalgische aantrekkingskracht uit op jong en oud.

Het Vlaamse circuskunstenbeleid

Een circusbeleid krijgt in Vlaanderen voorzichtig vorm vanaf eind jaren '70. Vanaf dan waren er contacten tussen de administratie Cultuur en vertegenwoordigers van de circuswereld. Na onderhandelingen met toenmalig minister van Cultuur Rika De Backer worden in 1978 de Vlaamse circussen opgenomen in de lijst van culturele manifestaties van het ministerie van de Nederlandse Cultuur. Het kwam echter niet tot een systematische ondersteuning van circussen in Vlaanderen, ondanks de oprichting van een actiegroep S.O.S.-Circus begin jaren tachtig en de vzw Nationaal Circus van Vlaanderen eind jaren tachtig, met als doelstelling aan te sturen op een circusvriendelijk beleid, het in beeld brengen van circus als een vorm van volkscultuur, het tegengaan van buitenlandse piratencircussen en het bevorderen van de samenwerking.

Pas in 2002 sloot de Vlaamse regering een afsprakennota met zeven circussen en ging men van start met een verhoogde ondersteuning en een promotiecampagne om de bestaande Vlaamse, nomadische circussen extra kansen te geven. De Nederlandse Volkskrant sprak toen nog over “een in Europa zelden gezien gebaar” in een artikel op 22 april van dat jaar, met als ondertitel “Uniek in Europa: het regionale circus is in Vlaanderen uitgegroeid tot cultureel erfgoed”.

In 2005 werd het gevoerde beleid geëvalueerd. Hieruit bleken twee zaken. Ten eerste werd duidelijk dat de afsprakennota met de erkende circussen niet het verwachte resultaat bereikte. Zo bleek de afsprakennota niet de manier om het traditionele circus te laten heropleven, noch om de kwaliteit van deze circussen te bevorderen. De traditionele circuswereld bleef met problemen kampen. De oorzaken hiervoor zijn divers. Niet alleen de toenemende concurrentie in de vrijetijdsector, maar ook de verscherpte concurrentie binnen de eigen beroepsgroep zorgen er voor dat de meeste uitbaters van de rondtrekkende familiecircussen het financieel moeilijk hebben. De blijvende moeilijkheden verbeelden meteen ook een overgeorganiseerde en –gereguleerde samenleving waarin voor het soort anarchisme van een aantal circusuitbaters helaas steeds minder plaats is. Ook een versterkte aandacht voor het dierenwelzijn, leidde op 9 juli 2002 tot een resolutie in het Vlaams parlement (resolutie van de heren Eloi Glorieux, Marino Keulen en Peter De Ridder en mevrouw Margriet Hermans betreffende de bevordering van het dierenwelzijn in de door de Vlaamse overheid gesubsidieerde circussen), waarin werd aangestuurd om circussen die aanspraak wilden maken op subsidies, te verplichten niet langer wilde dieren te gebruiken. Een overgangsperiode van vijf jaar werd in het vooruitzicht gesteld, waarbij de situatie in de eerste twee jaar onveranderd kon blijven, vanaf het derde jaar de tussenkomsten voor circussen die met wilde dieren bleven werken, gehalveerd zouden worden en uiteindelijk in het vijfde jaar zouden worden stopgezet. Deze resolutie werd door de Vlaamse regering ook in de praktijk omgezet, met 2007 als finaal startpunt van een wilde-dierenvrij Vlaams circusbeleid. Deze scherpere context zorgde alleszins niet voor een steviger imago van het Vlaams, rondreizend, circus. Heel wat steden en gemeenten banden de circussen van hun grondgebied, of minstens uit het centrum. Dit had in belangrijke mate te maken met de slechte ervaringen met de zogenaamde piratencircussen uit het buitenland.

Ten tweede bleek uit de evaluatie dat er nood is aan een nieuw en ruimer kader waarbij ook aandacht is voor nieuwe vormen van circuskunsten. Het ‘hippe’ karakter van de circuswereld de laatste jaren is immers voornamelijk te danken aan de circusateliers, circusclubs en circusinitiaties (tijdens bijvoorbeeld sportkampen) die uit de grond schieten als paddenstoelen. Het grote enthousiasme op allerhande publieksevenementen heeft op zijn beurt invloed op de grotere instroom bij de duizenden recreatieve circusbeoefenaars. In steeds meer steden en gemeenten worden steeds kwaliteitsvollere circuskunsten en straattheateracts geprogrammeerd tijdens evenementen en festivals. Daarenboven ontstaat er in Vlaanderen en Brussel een circuit van uitmuntende festivals met een sterk accent op circus en straattheater. Stilaan zien we ook de deuren van schouwburgen

en cultuurcentra voor circuskunsten meer opengaan. Als de Vlaamse overheid dit landschap wil bewaren en verder uitbreiden, moet ook hiervoor stimuli worden voorzien.

Sommige circusfamilies hebben nieuwe of bijkomende artistieke accenten gelegd (Ronaldo, Picolini) of bijkomende wegen bewandeld om het publiek te verbreden (Rose- Marie Malter,...).

Bijkomende opleidingsmogelijkheden in Nederland voor professionele artiesten zouden ook voor Vlaanderen meer doorstromingskansen kunnen betekenen. Naast ESAC (Ecole Supérieure des Arts de Cirque) in Brussel zijn er de 2 erkende Hogescholen in Rotterdam 'Codarts' en Tilburg 'Fontys'... niet ver van huis dus. Circusdocenten worden opgeleid binnen het eigen circuit met de vorming 'Begeleider in de circuskunsten' maar kunnen ook terecht in de voltijdse opleiding van de Circusschool van Brussel. De Katholieke Hogeschool Limburg startte recent met een Circus Theater Academie: een voorbereiding tot circus-theater-agoog, circus-theater-docent of circus-theater-kunstenaar, waarmee meteen ook de meer sociale dimensie wordt geprofessionaliseerd.

En zo ontstond de jongste jaren in Vlaanderen een nieuwe, ook professionele, circusgeneratie, met spektakels die een zoektocht en kruisbestuiving zijn van allerlei podium- en andere kunsten, zoals theater, dans, hedendaagse muziek, multimedia,... Prikkelende en kwalitatief sterke cross-overs die zorgen voor een bijkomend élan in het kunstenlandschap. Sommige onder hen, zoals Circus Plusminus, Hendrik & Co, Joppe & Chloë, bouwen een eigen nomadisch verhaal uit. Andere, zoals Cirq'ulation Locale, ontmoeten we veeleer in het circuit van het straattheater, in cultuurcentra,... Een aantal van hen, zoals Dirque en Fien en Ronaldo, trekt de wereld rond met hun voorstellingen.

Het decreet bouwt verder op een reglement voor de ondersteuning van het Vlaams circuslandschap uit 2007 (dat is verlengd in 2008). Dit reglement trok de ondersteuning van nomadische circussen (cf. afsprakennota uit 2002) open naar de verschillende circuskunsten.

Het geactualiseerd circusbeleid bleek in 2006 de noodzakelijke hefboom te zijn om bovenstaande evoluties te versnellen, versterken of in gang te steken. In een actieplan werden de ambities van 2002 opnieuw bevestigd, maar voortaan mee ingebed in een bredere, toekomstgerichte en sterk groeiende circuscontext. De noodzakelijke bouwstenen voor een gefundeerd circuslandschap worden opgestapeld en –vooral- de verbindingen worden gelegd.

Het decreet wil hieraan verdere verankering en duurzaamheid geven.

In de volgende hoofdstukken (opties en effecten) wordt verder ingegaan op de voordelen van een decreet t.o.v. een reglement.

2.2 Doelstelling

Met dit decreet wil de Vlaamse overheid de problemen aanpakken waarmee de circuswereld kampt en tegelijk een sterke promotie voeren voor het circus in Vlaanderen. Op deze manier worden er meer en nieuwe kansen gegeven aan het brede veld van de circuskunsten om te groeien naar een divers Vlaams circuslandschap.

Het streefdoel is dat op termijn de Vlaamse Gemeenschap opnieuw een internationale voortrekker wordt van een aantal internationale circustendensen.

Circus is voortaan een volwaardige actor in het cultuurbeleid en maakt deel uit van het uitgangspunt dat het overheidsbeleid een zo divers mogelijk aanbod voor een zo divers mogelijk publiek moet verzekeren. Een divers circusbeleid verbeeldt heel wat culturele bevoegdheden en verbindt deze met elkaar. Het Vlaams circus heeft een belangrijke erfgoedcomponent, sluit ook mee aan bij amateurkunsten en volkscultuur, maar heeft tegelijk invloed op een sport-voor-allenbeleid en een sterk evoluerend kunstenlandschap, in de breedte en in de diepte. Uiteraard heeft het circus ook belangrijke connecties met het jeugdbeleid. Het circusbeleid is een prototype voor een transversaal participatiebeleid.

“Circus is een soort spiegel waarin de cultuur weerspiegeld wordt, samengebald wordt en tegelijkertijd overstegen wordt; misschien lijkt het circus buiten de cultuur te staan, enkel en alleen omdat het zich in het centrum ervan bevindt”.

Dit is een citaat uit *Circus and Culture* van Paul Bouissac, die eerst artiest en directeur van een rondrijzend circus was en daarna universitair hoogleraar semiotiek werd.

Het geactualiseerd circusbeleid wil bijdragen tot een positief circusklimaat in Vlaanderen en kansen bieden aan nieuwe en reeds ervaren circusartiesten om zich verder te professionaliseren en om te creëren. Op het professionele niveau moet het mogelijk zijn dat goede gezelschappen en producties de nodige ondersteuning krijgen om aan een duurzaam perspectief te kunnen werken. Daarnaast streeft het beleid naar een uitbreiding van het netwerk aan ateliers en workshops waar kinderen, jongeren en volwassenen op vrijwillige basis aan kunnen deelnemen.

De jonge Vlaamse circusartiesten die een professionele carrière wensen uit te bouwen, krijgen kansen door via een beurssysteem binnen- en buitenlandse opleidings- en/of stage-ervaringen op te doen.

Ook de nomadische circussen krijgen verder kansen in een zakelijke en artistieke transformatie, met het oog op een stabielere toekomst. Deze ondersteuning moet resulteren in een prominent Vlaams circuslandschap dat toegankelijk is voor een breed publiek, de internationale toets kan doorstaan en waarin een doorstroom van nieuw talent mogelijk is.

Een gunstiger circusklimaat moet het mogelijk maken om internationale circussen opnieuw naar Vlaanderen te halen. Maar ook Vlaamse circusgezelschappen moeten meer kansen krijgen om in het buitenland te spelen.

In 2007 werd de ondersteuning van het Vlaams circuslandschap, via een tijdelijk reglement, al opengetrokken naar de verschillende circuskunsten. Vanaf dit jaar wil dit decreet hier verdere verankering en duurzaamheid aan geven.

Dit circusdecreet is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

1. Het circusdecreet biedt nieuwe kansen aan het brede veld van de circuskunsten door het ondersteunen van de creatie, de spreiding, de professionalisering en de promotie.
2. Het circusdecreet beoogt een divers Vlaams circuslandschap met een geprofileerde relevantie in een lokale en internationale context. Zowel het klassieke circus, de nieuwe circusvormen als het straattheater krijgen hierin een volwaardige plaats, net zoals de amateur-, semiprofessionele en professionele beoefenaars.

3. Het circusdecreet verankert een geïntegreerde beleidsvoering om vanuit aanknopingspunten binnen een cultuur-, jeugd- en sportbeleid gerichte maatregelen te kunnen nemen voor een volwaardige ondersteuning van het circus- en straattheaterlandschap.

In de beleidsbrief 2007 werd aangekondigd dat de ondersteuning van het Vlaams circuslandschap zou worden opengetrokken van enkele traditionele nomadische circussen naar de verschillende vormen van circuskunsten. Voor 2007 wordt met een reglement gewerkt voor de ondersteuning van het Vlaamse circuslandschap als opstap naar het decreet m.b.t. het Vlaamse circusbeleid.

Dit reglement zal verdere ondersteuning bieden aan de Vlaamse nomadische circussen. Er zal voortaan wel gesubsidieerd worden op basis van in te dienen projecten. Het ingediende project moet getuigen van een inspanning om tot een positief circusimago te komen. Aanvragen kunnen gaan over de verbetering van de algemene kwalitatieve uitstraling van het circus, de spreiding van een circusvoorstelling naar een breed en/of nieuw publiek, creatie van een nieuwe voorstelling en/of de kwalitatieve omkadering van een voorstelling. Het reglement zal het mogelijk maken een landelijke vzw uit te bouwen ter ondersteuning van de circuskunsten. Dit reglement voorziet tenslotte in een projectondersteuning voor beurzen voor scholing en stage, ondersteuning van nieuwe professionele circusproducten en opleidingen tot docent in de circuskunsten.

In de beleidsbrief 2008 wordt nogmaals herhaald dat het circusreglement moet gezien worden als een eerste opstap naar een breder circusbeleid dat in 2008 verder uitgebouwd zal worden via een decreet.

“Het decreet heeft als doel nieuwe kansen te bieden aan het brede veld van de circuskunsten om uit te groeien tot een divers Vlaams circuslandschap. In dit decreet worden een aantal elementen van het circusreglement overgenomen en aangevuld met nieuwe elementen. Om de zichtbaarheid te verhogen en de duidelijkheid voor de doelgroep te bevorderen, wil ik bovendien de ondersteuning voor alle vormen van circuskunsten integreren in dit decreet. Het decreet moet een dynamisch instrument worden dat impulsen geeft voor de vernieuwing van het circus.

Het nieuwe decreet zal een aantal basisonderdelen bevatten. Eerst en vooral de subsidiëring van het circuscentrum, dat als doel heeft de beoefening en beleving van circuskunsten en straattheater in Vlaanderen te bevorderen, te ondersteunen en te promoten. Het circuscentrum heeft opdrachten op het vlak van ondersteuning van het circusbeleid en op het vlak van begeleiding en ondersteuning van amateur- en semiprofessionele beoefenaars en liefhebbers van de circuskunsten.

In een tweede onderdeel van het circusdecreet ligt het accent op vorming en opleiding. Er gaat een prioritaire aandacht naar de ondersteuning van internationale bijscholingen voor circusartiesten.

Tot slot is er binnen het decreet ruimte voor de subsidiëring van projecten. Er zullen projecten worden gesubsidieerd voor: de productie van een nieuwe voorstelling die inhoudelijk gericht is op de circuskunsten, de presentatie en spreiding van een circusvoorstelling naar een breed of nieuw publiek (festival, tournee of internationaal) en de promotie van een positief circusimago.”

3 Opties

Optie 1: nuloptie: continueren van de bestaande toestand

Dit betekent concreet dat de ondersteuning van het Vlaamse circuslandschap wordt verdergezet door een verlenging van het huidige reglement.

Het reglement voor de ondersteuning van het Vlaams circuslandschap 2007 (al verlengd tot 2008) voorziet subsidies in drie hoofdstukken:

- ondersteuning van Vlaamse nomadische circussen (verbetering van de algemene kwalitatieve uitstraling van het circus, de spreiding van een circusvoorstelling naar een breed en/of nieuw publiek, creatie van een nieuwe voorstelling en/of de kwalitatieve omkadering van een voorstelling);
- landelijke ondersteuning voor circuskunsten;
- projectondersteuning circusbeleid (beurzen voor scholing/stage, ondersteuning van nieuwe (semi)-professionele circusproducties, opleiding tot docent in de circuskunsten).

Het huidige reglement heeft nochtans enkele nadelen: er is geen mogelijkheid voor de structurele ondersteuning van een circuscentrum, er is onduidelijkheid over de beoordelingscriteria, de sector moet zijn toevlucht zoeken tot verschillende reglementen en decreten, er is geen zichtbaar, transparant en duurzaam Vlaams circusbeleid, ...

Optie 2: ondersteuning van het Vlaamse circuslandschap via een circusdecreet

Dit voorontwerp bestaat uit verschillende soorten subsidies:

- * Subsidiëring van de creatie van circuskunstproducties
- * Subsidiëring van de spreiding van circuskunstproducties (nomadische tournees in Vlaanderen, festivals voor circuskunstproducties, internationale spreiding van Vlaamse circuskunstproducties)
- * Subsidiëring van bijscholingen en opleidingen voor circuskunstenaars (beurzen voor internationale bijscholingen of voortgezette opleidingen van circuskunstenaars; opleidingen tot docent in de circuskunsten)
- * Ondersteuning en promotie van de circuskunsten (Landelijke ondersteuning voor circuskunsten; promotie van circuskunsten)

Een circusdecreet maakt door de groepering van deze verschillende subsidies het Vlaams beleid rond circuskunsten duidelijk zichtbaar en overzichtelijk voor de sector en de buitenwereld. Bovendien is de sector gebaat bij een duurzaam circusbeleid.

Optie 3: een derde optie wordt niet onderzocht aangezien in de beleidsbrief 2008 duidelijk en op gedetailleerde wijze de keuze is gemaakt voor een circusdecreet.

4 Effecten

4.1 Doelgroepen en betrokken partijen

- de Vlaamse overheid die betoelaagt, met name het Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen

- de circuskunstensector (zijnde de privaatrechtelijke verenigingen en de natuurlijke personen die op basis van dit decreet gesubsidieerd (zullen) worden): gezelschappen en artiesten, nomadische circussen, festivals, studenten circuskunsten, een circuscentrum

4.2 Optie 1

Directe effecten

Er komt geen circusdecreet.

Baten voor de Vlaamse overheid

De circuskunsten worden op eenzelfde, eerder ad hoc, manier, ondersteund. De beoordeling van dossiers wordt aan minder stringente voorwaarden gekoppeld.

Kosten voor de Vlaamse overheid

De Vlaamse overheid mist de kans om de circuskunsten op een duurzame, transparante en overzichtelijke wijze te ondersteunen.

Baten voor de circuskunstensector

Behoud of verlenging van de huidige regelgeving veronderstelt geen kennismaking met een nieuw decreet en bijkomende inwerkperiode.

Kosten voor de circuskunstensector

Er blijft onzekerheid over de subsidiëring van toekomstige projecten, aangezien het reglement slechts geldt voor een jaar.

De doelgroep moet op de hoogte zijn van verschillende reglementen en decreten (circusreglement voor beurzen en projecten, decreet amateurkunsten voor buitenlandse voorstellingen, kunstendecreet voor festivals, ...).

Het budget voor de ondersteuning van de circuskunsten blijft beperkt.

De criteria waarop op basis van het circusreglement projecten worden beoordeeld blijven onduidelijk.

De subsidies blijven beperkt tot subsidies voor productie voor nomadische circussen of voor producties tot (semi-)professionele gezelschappen of artiesten.

De subsidies voor een Vlaams circuscentrum moeten jaarlijks worden aangevraagd.

De beurzen voor bijscholing blijven beperkt in aantal (5) en de aanvragers moeten voldoen aan leeftijdsvoorwaarden.

De subsidie voor een opleiding tot docent in de circuskunsten gaat rechtstreeks naar het opleidingsinstituut. De inschrijvingskosten nemen hierdoor niet noodzakelijk af.

Verdelingseffecten

Niet van toepassing

Indirecte effecten

Niet van toepassing

Vergelijkingstabel van alle effecten

Doelgroepen en betrokken partijen	Baten		Kosten	
	Omschrijving	schatting	omschrijving	schatting

Totaal

4.3 Optie 2

Er wordt een circusdecreet goedgekeurd

Directe effecten voor de doelgroepen

Baten voor de Vlaamse overheid

De Vlaamse overheid geeft vorm aan een actueel circusbeleid dat het brede veld van de circuskunsten nieuwe kansen biedt om uit te groeien tot een divers Vlaams circuslandschap. Bovendien biedt een decreet meer zekerheid op een duurzaam beleid.

De behandeling van de dossiers kan op een transparantere manier gebeuren aangezien in het voorontwerp van decreet per subsidievorm beoordelingscriteria zijn opgenomen.

De structurele ondersteuning van het circuslandschap door een Vlaams circuscentrum, met een intermediaire rol tussen overheid en het veld en met bijzondere aandacht voor de begeleiding en ondersteuning van circuskunstenaars en hun organisaties en evenementen, biedt garanties op meer kansen voor nieuwe talenten en nieuwe producties, artistieke kruisbestuivingen, een ondersteuning van het circusimago, ... Dit biedt ondersteuning voor het Vlaamse circusbeleid en komt de hele gemeenschap ten goede.

Kosten voor de Vlaamse overheid

Aangezien in vergelijking met het circusreglement het toepassingsgebied wordt uitgebreid (bv. subsidiëring van promotieprojecten; subsidiëring van spreiding, ...) worden meer dossiers verwacht. Dit verhoogt de werklast van de administratie.

Baten voor de circuskunstensector

De subsidiëring op basis van een decreet biedt meer zekerheid en laat de sector toe op langere termijn te plannen.

Het budget neemt fors toe.

De verschillende actoren uit de circuskunstensector kunnen voor alle mogelijke circusgerelateerde subsidies terecht bij één decreet. Ze moeten niet meer meerdere reglementen en decreten uitpluizen.

Aangezien in het decreet beoordelingscriteria worden opgenomen, kunnen aanvragers beter inschatten of hun project kans maakt op subsidiëring.

Het toepassingsgebied van een aantal subsidiekanalen verruimt:

- subsidies voor de creatie van een circuskunstproductie blijft niet beperkt tot (semi-)professionele gezelschappen of artiesten;

- internationale spreiding van een voorstelling is niet beperkt tot amateurkunsten;

- beurzen voor bijscholing zijn niet meer leeftijdsgebonden en het aantal mogelijke toekenningen verdubbelt.

Er wordt een nieuw subsidiekanaal gecreëerd voor promotieprojecten.

De subsidie voor opleiding tot circusdocent gaan rechtstreeks naar de deelnemer.

Er wordt op structurele wijze een Vlaams circuscentrum gesubsidieerd voor de ondersteuning van de sector.

Kosten voor de circuskunstensector

Circusgezelschappen en –artiesten moeten zich opnieuw inwerken in dit decreet. Ze worden hierbij wel ondersteund door het circuscentrum.

Verdelingseffecten

De verdelingseffecten van het circusdecreet zijn gering. Zo is er bij de Vlaamse overheid een verschuiving van de behandeling van dossiers voor internationale spreiding (intern in het Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen) en voor festivals (van het Agentschap Kunsten en Erfgoed naar het Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen). Dit verhoogt de totale werklust niet.

Daarnaast is er een verschuiving van de subsidie aan een opleidingscentrum voor circusdocenten naar de rechtstreekse subsidiëring van de deelnemer aan de opleiding (door een terugbetaling van een deel van de inschrijvingskosten). Hierdoor wordt een lagere inschrijvingskost gegarandeerd.

Indirecte effecten

Niet van toepassing

Vergelijkingstabel van alle effecten

Doelgroepen en betrokken partijen	Baten		Kosten	
	Omschrijving	schatting	omschrijving	schatting

Totaal

4.4 Keuze en motivering van de optie

Uit beschrijving van de kosten en de baten voor de verschillende actoren blijkt duidelijk dat optie 2 te verkiezen is boven de nuloptie. Niet alleen wordt het budget door het decreet substantieel verhoogd, ook verruimt het toepassingsgebied van bestaande subsidiemechanismen en worden nieuwe initiatieven mogelijk. Een decreet biedt bovendien meer zekerheid dat het beleid aandacht blijft hebben voor de circuskunsten. Bovendien heeft de minister zich in de voorbije beleidsbrieven reeds uitdrukkelijk geëngageerd voor een circusdecreet.

5 Uitwerking, uitvoering en monitoring

5.1 Juridisch-technische uitwerking

Gezien de engagementen die de minister aanging in de beleidsbrief kan niet anders dan dat gekozen wordt voor de opmaak van een nieuw decreet. Bijgaand ontwerp geeft hier uitvoering aan. Door de opmaak van dit decreet vervalt de noodzaak om het reglement voor de ondersteuning van het Vlaams circuslandschap te verlengen of aan te passen.

Taaladvies en wetgevingsadvies werden verstrekt op .

Het RIA-advies werd verstrekt op .

Het advies van de Raad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media werd verstrekt op .

5.2 Uitvoering en administratieve lasten

Het decreet treedt in werking van zodra de goedkeuring door het Vlaams Parlement is bekrachtigd door de Vlaamse Regering en bekendgemaakt in het Staatsblad.

De informatieverplichtingen, waaraan de actoren moeten voldoen om de overheid te informeren over de manier waarop zij voldoen aan de inhoudelijke verplichtingen van de regelgeving, vormen de basis voor het berekenen van de administratieve lasten. De administratieve lasten zijn immers de kosten (tijdsbesteding en out-of-pocketkosten) die actoren maken bij het voldoen aan die informatieverplichtingen.

Het voorliggend circusdecreet delegeert heel wat uitvoeringsmodaliteiten aan de Vlaamse Regering, die deze modaliteiten nog moet verankeren in een uitvoeringsbesluit. Met betrekking tot het Vlaams circuscentrum worden de informatieverplichtingen vastgelegd in een beheersovereenkomst. Dit heeft als gevolg dat een overzicht van de administratieve lasten als gevolg van de uitvoering van het ganse decreet pas in kaart kan worden gebracht als een besluit van de Vlaamse Regering ter uitvoering van het circusdecreet wordt voorgelegd.

Om de administratieve lasten te kunnen meten is er ook nood aan een nulmeting, waarbij de bestaande situatie in kaart wordt gebracht met het oog op het toepassen van de compensatieregel. Hiervoor zal gebruik worden gemaakt van de metingen die in het kader van het pilootproject administratieve lastenmeting bij het Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen werden uitgevoerd. Uiteraard worden ook de suggesties tot vereenvoudiging die in dat kader werden gedaan, meegenomen in de uitwerking van de uitvoeringsmodaliteiten.

Alvast volgende informatie kan worden meegegeven met betrekking tot de administratieve lasten:

- voor de sector zorgt één decreet voor een duidelijker beleid; dit vermindert de studie- en inwerkingsperiode in de wetgeving;
- een decreet zorgt voor meer zekerheid op stabiele regelgeving in vergelijking met een reglement dat mogelijk jaarlijks wijzigt;
- voor het circuscentrum worden subsidies toegekend voor 5 jaar i.p.v. voor 1 jaar;
- de administratieve lasten per projectaanvrager blijft maximaal op hetzelfde niveau en kunnen als gevolg van de suggesties in het rapport Administratieve Lastenmeting nog verminderen; dit zal worden toegepast bij de uitwerkingen van het uitvoeringsbesluit. Zo is alvast duidelijk dat geen statuten meer worden opgevraagd bij de aanvrager (enkel nog het ondernemingsnummer zodat de administratie de statuten zelf elektronisch kan raadplegen).

5.3 Handhaving

De wijze van toezicht op de toegekende subsidies moet nog worden bepaald in het uitvoeringsbesluit.

5.4 Evaluatie

Er wordt geen formeel evaluatiemoment van de wetgeving opgenomen in het decreet. De uitvoering van het decreet wordt wel constant opgevolgd door de administratie.

6 Consultatie

Begin mei 2007 vond een eerste overleg plaats tussen het Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen en het kabinet m.b.t. een circusdecreet. Dit decreet zou worden gebaseerd op het circusreglement dat in voege is.

In juni werd door het Agentschap een potentiële structuur uitgewerkt, voorgelegd aan het kabinet en afgetoetst bij een beperkt aantal mensen uit de sector (Centrum voor Circuskunsten; CircusVLO). In augustus werd deze nota met uitgangspunten vertaald naar een voorontwerp van decreet en bezorgd aan het kabinet. Eind september werd opnieuw overlegd met de beperkte werkgroep. De krachtlijnen van het ontwerp dat hieruit volgde moesten vervolgens door de minister en het kabinet worden bekrachtigd alvorens een definitieve tekst kon worden uitgewerkt.

Op 7 december 2007 werd een brede werkgroep geconsulteerd m.b.t. de doelstellingen en uitgangspunten van een circusdecreet.

De sectorraad Sociaal-Cultureel Werk gaf advies op .

7 Overige informatie voor de Inspectie van Financiën

Huidige Stand van zaken

Het vernieuwde circusbeleid ging van start in 2006 met een beschikbaar krediet van 350.000 euro. In 2007 werd, op basis van het circusreglement, 635.000 euro subsidie toegekend. Op de begroting

voor het jaar 2008 (stand van zaken tot en met BC 1) is 1.250.000 euro voorzien voor het circusbeleid:

Op HD 33.15 C “subsidies in het kader van het circusbeleid”: 1.000.000 euro

Op HD 33.80 C “subsidies in uitvoering van art. 62 bis voor sociaal-cultureel werk”: 250.000 euro.

Hiervan werd op datum van 29 mei 2008 reeds 1.062.859 euro vastgelegd, zijnde:

- 672.000 euro voor het circuscentrum (cfr. regeringsbeslissing dd 11 april 2008)
- 390.859 euro voor de ondersteuning van projecten en beurzen op basis van het huidige circusreglement.

Ten opzichte van het huidige reglement is vooral het hoofdstuk III, waarin ruimte wordt voorzien voor de ondersteuning van de spreiding van de circuskunsten nieuw. Behoudens de nomadische circussen, gaat het reglement nog niet in op mogelijkheden voor spreiding. Eén en ander heeft te maken met het feit dat een aantal ‘spreidingsorganisaties’ (festivals,...) vandaag vooral op het kunstendecreet worden gehonoreerd en in mindere mate via andere kanalen. De bedoeling is onder meer om deze initiatieven een afgebakende en stabiele ruimte te geven binnen het circusbeleid. In de huidige situatie kan moeilijk worden ingeschat wat de verschuivingen eventueel budgettaire zullen betekenen. Hiervan kan slechts een inschatting worden gemaakt, aangezien de beoordelings- en beslissingsrondes op (bv.) het kunstendecreet nog voor ons liggen.

Voor de verschillende onderdelen van het circusdecreet, geeft onderstaande tabel de minimale bedragen voor de toepassing van het decreet weer. De eerste kolom omschrijft bedoeld hoofdstuk van het decreet. In de tweede kolom wordt een bedrag ingevuld, vanuit de huidige praktijk op basis van het vigerende reglement. De derde kolom geeft de minimaal voorziene budgettaire verdeling voor het decreet weer en in de vierde kolom wordt wat bijkomende informatie gegeven.

Voor de beoordeling van hoofdstukken II en III van het decreet wordt een beoordelingscommissie ingeschakeld. Deze commissie is sinds 2007 werkzaam in het kader van het circusreglement en heeft een jaarlijkse nettokost van xxx euro (berekening xx aantal bijeenkomsten aan x tarief x aantal personen). De budgetten voor deze commissie zijn voorzien op ba 1220C van prog HD. De werking van de commissie binnen het decreet vergt geen meerkost.

omschrijving	Situatie 2007	Inschatting situatie 2008	Decreet	Commentaar
Hfdst. II. Circuskunstproducties	50.000	200.000	200.000	
Hfdst. III. Spreiding van circuskunstproducties	185.000	342.000	350.000	<i>Nomadische circussen in reglement</i>
Hfdst. IV. Bijscholingen en opleidingen		36.000	50.000	
Hfdst. V. Ondersteuning Promotie circuskunsten	400.000	672.000	750.000	<i>Circuscentrum in reglement</i>

8 Samenvatting

9 Contactinformatie

Beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media

Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen

Arenberggebouw

Arenbergstraat 9

1000 Brussel

Wim Bogaert, stafmedewerker, 02 553 41 62, wim.bogaert@cjsm.vlaanderen.be

Luc Goossens, directeur, 02 553 42 65, luc.goossens@cjsm.vlaanderen.be